

Reguljeli Ujság

Noviszdád, 1940 március 20, szerda

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

21. évfolyam 79. szám

Nem békéről tárgyaltak a Brenneren

Németország nem köt megegyezéssel békét - A német haderő
térde fogja kényszeríteni Nagybritanniát

Sumner Welles legnap délelőtt ismét tárgyalt Mussolinival,
utána a pápa fogadta kihallgatáson

Rómából jelentik: Mussolini miniszterelnök hétfőn éjjel háromnegyed 12 órakor érkezett meg a római pályaudvarra Ciano gróf külügyminiszterrel, von Mackensen római német nagykövettel és kíséretének többi tagjaival. Bár a Duce érkezése tisztára magánjellegű volt és nem is rendeztek semmiféle hivatalos fogadtatást, az olasz kormányfőt kormányának tagjai és sok ezer főnyi közönség várta és üdvözölte nagy lelkesedéssel.

Mussolinót a Bressanotól Rómáig terjedő útvonal minden állomásán, ahol kifőnyonata megállott, nagy néptömeg üdvözölte. Bolagnában a Duce kiszállt a vonatból és a pályaudvaron levő tömeggel együtt énekelte a fasiszta himnuszt.

A BRENNERI TALÁLKOZÁS JELENTŐSÉGE

Berlinből jelentik: A német lapok tegnapi számaikban vezető helyen tárgyalják Mussolini és Hitler két és fél órás tanácskozását, rámutatnak arra, hogy ez elsőrendű jelentőségű politikai esemény volt, amely a legnagyobb fontossággal bír úgy a német birodalom, mint Olaszország szempontjából is a nemzetközi helyzetre.

A »Völkischer Beobachter« a következőket írja: »Tény az, hogy Európa két legnagyobb forradalmárának beszélgetéséből senki nem közhözhet egy szót sem. Ezt nem is kell részletesen magyaráz-

ni. Elég egy szó — háboruban vagyunk. A világnak lesz még alkalma megismerni a brenneri tanácskozás lényegét és tartalmát az azt követő események alapján. Valahányszor találkozott a birodalom vezére és a Duce, mindig olyan határozatokat hoztak, amelyek a legnagyobb jelentőséggel voltak Európa további sorsa tekintetében. Hogy most is így történt, azt a két államférfinek sorsszerű küldetéséről és feladatuk fontosságáról beléjük vésett öntudat bizonyítja és igazolja ezt az az emberi összeköttetés is, amely közöttük fennáll. Hitler Adolf és Mussolini Benito nem kérdezi ki egyik a másikat részletesen, amint azt a plutokraták vezetői teszik. Ezért egészen világos, hogy a Brenneren nem tárgyaltak semmilyen korhadt kompromisszumról. Ezekben a fontos napokban csak egy dolog biztos: a hatalom és az akarat.

A Berliner Börsenzeitung a következőket írja a brenneri találkozókról:

»A mai Európa két legnagyobb személyisége, az ifjú és erős nemzetek képviselői, két forradalom képviselői, megerősítették azt a barátságot, amely a Berlin—Róma tengely mai és jövőbeni tartósságának és elválaszthatatlanságának kifejezője. A világ meg fogja tudni, hogy a történelmi jelentőségű brenneri találkozóknak határozott feladata és értelme volt, éppen úgy, mint a múltban is megvolt a hasonló találkozásoknak.«

A tengelyhatalmak akarják újrendezni Európát

A Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz tegnap reggel a brenneri találkozóval.

Tekintettel Németország diplomáciai és katonai helyzetére, amely a legnagyobb mértékben kielégítő, a birodalom vezérének és a Duce-nak brenneri találkozásáról szóló híre új csalódást keltett a nyugati hatalmak fővárosaiban. Ez a csalódás azért olyan nagy, mert egyrészt megsemmisítette a nyugati hatalmak legtitkosabb vágyait, hogy a két tekintély hatalom a nyugati hatalom áskálódásának következtében eltávolodnak egymástól, másrészt, hogy ez a találkozás akkor történt, amikor Nagybritanniában »új diplomáciát« keresnek, amely biztosítaná a nyugati hatalmak kezdeményezését.

Amikor látták, hogy a finn kaland, amelyet a nyugati hatalmak azért kezdtek, hogy a háboru színterét kiterjesszék, rossz befejezéshez közeledik, angol részről megértették azt, hogy Nagybritannia vegye át a kezdeményezést. A székérdésben Olaszországra gyakorolt nyomás volt ennek az angol diplomáciának az első lépése. Egészen természetes, hogy ezt a lépést már a kezdet kezdetén német

és olasz részről tett ellenintézkedéssel megsemmisítették.

A tengelyhatalmak két külügyminiszterének találkozása után találkozott a német birodalom és az olasz nemzet vezére, ami az egész világnak tisztán megmutatta, hogy a nyugati hatalmak reményei és jóslatai hamis feltevésekre alapultak. Ugyilátszik, a londoni és párisi államférfiak még mindig nem vették észre, hogy a tengely államai nem folytatják az opportunista kombinációk politikáját, ahogy azt a nyugati hatalmak megszokták. A nemzeti szocializmus és fasizmus, amelyek egyaránt az egyesülésért és szabadságért folyó multbani párhuzamos harcokból fakadtak, amelyek közös csalódásokat éltek át és tudják, hogy a jelenben és jövőben egyaránt fontos életkérdéseket kell megoldaniuk, nagyon hamar arra a megállapodásra jutottak, hogy az együttműködés célja az, hogy a világban mindig ugyanazokra az ellenfelekre bukkannak majd. A másik oldalról ellenük folytatott intrika csak azt mutatja, hogy az ellenfél államférfiai nem szabadulhatnak a multak bíjncseitől. A két nagy államférfi találkozója a nyugati hatalmak minden reményének és kíséretének cáfolata, mert a háboru kitörése óta folyton azt remélték, hogy Németországot eltávolítják majd barátjától és ennek érdekében dolgoztak állandóan, anélkül, hogy a tényleges helyzettel számoltak volna. Ez a találkozó egyúttal biztosíték arra nézve is, hogy a jövőben ilyen reményeknek szintén nem lesz sikerük. Az olasz és német nép vezetőinek találkozása az egész világnak tudomására adta, hogy a tengelyhatalmak nem engedik meg senki számára, hogy valaki kiragadjon kezükből Európa újrendezésének kezdeményezését és hogy ezt az újrendezést abban a szellemben valósítsák meg, amely legmélyebb meggyőződésük szerint az egyedüli igaz és amelyet felelősségük teljes tudatában kezdtek meg.

Nem lesz békeakció a brenneri találkozás után

Berlinből jelentik: Illetékes német helyen megerősítik azt, hogy a brenneri találkozó után nem lesz semmiféle békeakció. A találkozókról nem adnak ki semmiféle hivatalos közleményt, mert az csak egy láncszeme a szövetségesek közös politikájának.

A brenneri találkozót további fejlemények követik, amelyek a délkelet-európai és közkeleti brit frontalkitási kísérleteket diplomáciai úton már előre lehetetlenné teszik német—olasz és német—szovjet együttműködés révén. Németország azt akarja, hogy csak Nyugaton legyen harc vagy pedig fogadják el békefeltételeit.

Jól beavatott berlini körök véleménye szerint Németország nem hajlandó megegyezéssel békét kötni. Németország katonai ereje elég ahhoz, hogy térde kényszerítse Nagybritanniát. Először Anglia ellen fog megindulni a német támadás. A Scapa Flow elleni támadás csak próba volt és igazolta, hogy Angliát is meg lehet sebezni.

Welles Mussolininál és a pápánál

Rómából jelentik: Sumner Welles kedden délelőtt először Mussolini miniszterelnököt kereste fel a Venezia-palotában és hosszasan tárgyalt vele. Utána Öszentséve XII. Pius pápa fogadta megegyezésről kihallgatáson Roosevelt elnök külön megbízottját.

Római politikai körökben ezzel kapcsolatban azt mondják, hogy a brenneri tanácskozás összefüggésben állott Sumner Welles útjával.

Sumner Welles különben ma Génába utazik, ahol hajóra száll és visszautazik Amerikába.

Meghalt gróf Majláth Gusztáv érsek

A magyar katolicizmusnak nagy gyásza van: meghalt gróf Majláth Gusztáv érsek, az erdélyi egyházmegye sok évtizeden át volt püspöke. Az egyházfejedelem hosszabb idő betegeskedett és ezért évekkel ezelőtt lemondott az erdélyi püspökségről, mire XI. Pius pápa érsekké nevezte ki. Majláth Gusztáv érsekké történt kinevezése után eltávozott szeretett erdélyi katolikusai köréből, mert gyenge egészségi állapota nem engedte meg, hogy továbbra is ott maradjon, ahol erős szervezetű, egészséges püspököknek kellett naponta megküzdnie a magyar katolikusok jogaiért. Budapestre költözött, ahol állandóan orvosi kezelés alatt állott, mignem most 76 éves korában elragadta a halál.

Gróf Majláth Gusztáv népének szerető atyja volt és ezért ragaszkodott hozzá gyermeki bizalommal Erdély katolikusága. A háboru végén, 1918 októberében betegsége gyógykezelése céljából Budapestre jött Erdély püspöke. Amikor kitört a forradalom és Erdélyben felszabadultak az emberi szenvedélyek és rablásban, meg gyilkolásokban találtak kielégülést, Majláth Gusztáv püspök, nem törődve az orvosok tanácsával, nem barátai figyelmeztetésével, elindult a bizonytalan sorsba.

A pesti Szent Imre Kollégium fehér várában ültünk a már vörös színben indult forradalom első napjaiban, szomoru novemberi délutánon, amikor belépett a hatalmas ebédlőbe gróf Majláth Gusztáv püspök. A szeretet sugárzott belőle, amikor az emelvényre lépett és néhány szóval üdvözölte a katolikus magyar ifjúságot, amelyre fokozott munka hárul majd a nemzet történelmének most következő szomoru idejében. Különösen az erdélyiekhez szólott és kérte őket, aki közülök haza akar menni, jöjjön vele, mert mint mondotta: »Az én helyem most fiaim körében van, nem hagyhatom őket magukra a megpróbáltatások e kemény óráiban. Tudom, mi vár reám és tudom, mi vár reájuk. Ezért kell visszamennem hozzájuk.« Így szólt az erdélyi katolikusok fejé és elindult arra a kálváriás útra, amelyet azóta is jár Erdély katolikusága. Sok megpróbáltatást élt meg az elmúlt husz év alatt, de Istenbe vetett hite és népének ragaszkodása erőt adott neki mindezek elviselésére. Amikor már látta, hogy ideje elérkezett, hogy fiatal erőre van szüksége az erdélyi katolikus egyháznak, akkor maga kérte Öszentségét, mentse fel az egyházmegye kormányzásának súlyos gondja alól. XI. Pius pápa ismerte Erdély püspökének munkásságát a multban és ezért helyt adott kérésének, de egyúttal címzetes érsekké is kinevezte. Hívei fájdalommal bucsuztak akkor lelki vezérüktől, aki az erdélyi magyarság makulátlan lelki fenekölt vezetője volt, de szomoru szívvel nézték távozását a nemkatolikus magyarok is, mert teljes ember volt gróf Majláth Gusztáv, akinek cselekedetei minden erdélyi magyar szívében kivéhetetlenül ott fognak élni.

(t. s.)

URÁNIA MOZI

Ma utoljára: *Jókat Mór* legszebb regénye filmen

Aranyember

Gaál Béla rendezése. Főszereplők: Kiss Ferenc, Egry Mária, Uray Tivadar, Csontos Gyula és Kózsáshegyi Kálmán

Ne mulassza el meglekinteni a magyar filmgyártás e remekművét!!!

Jegyek elővételben kaphatók — Telefon: 40-51

Magyarországon még soha nem tapasztalt magasságot ért el a Duna vize

A Dunabánságban több mint százezer hold termőföld áll víz alatt

A Duna vizállása elrémitő arányokban emelkedik. A magas víz-állást egyelőre nem a lezuduló víz nagy tömege okozza, hanem a folyam kanyarulatában képződött jégtorlaszok. Egyelőre még csak a síksági olvadás növeli a Duna vizét, a helyzet akkor lesz igazán veszélyes, ha

majd a Duna hatalmas vízrendszerebe tartozó hegyeken is megindul az olvadás.

BUDAPESTNÉL APADT A DUNA

A Duna egyelőre Magyarország területén árad a legnagyobb mértékben. A Duna magyarországi szakaszán már mindenütt megindult a jégzajlás. Hétfőn Budapestnél rendkívül magas volt a vizállás, kedd reggelre azonban

a víz szintje több, mint egy métert csökkent,

mert a főváros alatti jégtorlasz szétmállott.

Tegnap a Csepel-sziget déli csúcsánál újra megállt a jég. Ennek következtében

a közelben lévő Dunapentele közsémél 701 centiméterre emelkedett a folyam vize.

Ez olyan magas vizállás, amilyent még

Magyarország területén a Dunán soha nem mérték.

Negyven centiméterrel magasabb ez a vizállás az eddig észlelt legmagasabb szintnél.

Magyarországon a kisebb folyók helyenként nagy áradásokat idéztek elő. Az áradásoknak halálos áldozatok is van.

A DUNA NOVISZÁDNÁL

Noviszádnál a Duna vizállása tegnap, szerdán délután 3 órakor 475 centiméter volt. A jég zajlik, aránylag kevés jégtábla uszik a vizen.

Apatinnál a jég áll

és ez az oka annak, hogy Noviszád még nem kapott a magas vizállásból.

Tegnap délelőtt Noviszádnál néhány óra alatt 11 centiméterrel emelkedett a vizállás.

ÁRVIZEK A DUNABÁNSÁGBAN

A báni hivatal tegnap hivatalos jelentést adott ki a Dunabánság területén előfordult árvizekről.

Ezerint a Bega folyó jobboldali töltését a víz mintegy 80 méter hosszúságban áttörte. Az áradás tizenkétezer hold földet borított el. A Temes—Bega-menti ármentesítő társulat területén

a víz összesen mintegy negyvenötvenezer hold földet öntött el.

Legtöbbet az Alekszandrov Gáj és a Mileticevó-telepek szenvedték. Az áradás színhelyén megjelent Majstorovics, a báni hivatal szociálpolitikai osztályának főnöke, hogy irányítsa a mentési munkálatokat.

A felsőbánáti ármentesítő társulat területén, az Aranka-folyó környékén huszonöt—harmincezer hold földet öntött el az árvíz. Az áradást a román területen bekövetkezett gyors olvadás okozta.

Barsnyában szintén árvíz van.

A Karasica töltését keresztül törte a víz és Gájics, valamint Drázs község határát elöntötte.

A Magyarországról eredő Borzatorna szintén kiöntött és elborította Topolye, valamint Dubosevica községek határát.

A többi jugoszláv folyó szinte kivétel nélkül áradásban van. A Morava és a Mlava folyó kiöntése hatalmas területeket borított el.

Hírer te-nap délben érkezett meg Berlibe

Berlinből jelentik: Hitler birodalmi vezér és kancellár tegnap délben érkezett vissza Berlibe. A pályaudvaron Göring tábornagy és Lammert birodalmi miniszter, a kancellári hivatal főnöke fogadta. Hitler megérkezése alkalmával nem rendeztek hivatalos fogadtatást és nem is értesítettek senkit a megérkezés idejéről, ennek ellenére, amikor a pályaudvaron és környékén megtudták, hogy a vezér megérkezett, pillanatok alatt ezernyi tömeg gyűlt össze és tüntetett nagy lelkesedéssel mellette.

A szovjet és Magyarország nem garantálják Románia határait

Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség közli azt a hivatalos román jelentést, amely cáfolja annak hírért, hogy Németország gazdasági engedmények fejében felajánlotta volna Romániának határait sérthetlenségének garanciáját Szovjet-országnak és Magyarországnak részéről. Ilyen német ajánlat nem érkezett — hangzik a román cáfolat — és így azt nem is utasíthaták vissza. Románia helyzete ma úgy is elég súlyos és így nem tesznek jó szolgálatot azok, akik ilyen hírek terjesztésével még inkább megnehezítik helyzetét.

CÁFOLJÁK A 11 NÉMET BÉKEPONTOT

Londonból jelentik: Egyes lapok tegnap reggeli számaikban 11 pontot közölnek, amelyek azok az állítólagos német békefeltételek lennének, amelyek elfogadása esetén Németország hajlandó lenne békét kötni. A hivatalos angol álláspont szerint ezekkel a békefeltételekkel nem is érdemes foglalkozni mindaddig, amíg hivatalosan nem tesznek békeajánlatot.

Londonban számítanak azzal, hogy Németország husvét hetében új meglepetést készít elő a világnak.

Hivatalos angol helyen kijelentik, hogy semmit sem tudnak olyan békekezdeményezésről sem, amelyet a fasiszta és vatikáni Róma közösen megindítottak volna.

CIANO LAPJA A BRENNERI TALÁLKOZÓKÓL

Rómából jelentik: Giovanni Ansaldo Ciano külügyminiszter lapjában, a Corriere Padanóban hosszú cikkben foglalkozik a brenneri találkozóval és annak nagy fontosságát hangoztatja. Érthető, hogy mindenki úgy magyarázta a brenneri találkozót — írja —, ahogy reményeinek vagy aggodalmainak jobban megfelelt. Sokan békés célunak tartották és azt hitték, hogy összefügg Sumner Welles útjával, mások aggódtak, hogy Olaszország megváltoztatja eddigi politikáját, szóval mindenki szenzációt várt. Csak mi, olaszok voltunk nyugodtak. Igaz ugyan, hogy mi, újságírók örülhetnénk a legjobban, ha egyik vagy másik eset fennállna, mert ez szenzációt jelentene, de nem tehetjük ezt, mert felelősségünk teljes tudatában vagyunk. Azt azonban tudjuk, hogy a találkozás igen nagy jelentőségű volt.

Mussolini az európai bölcsesség legnagyobb tartaléka és ha a Brennerre utazott, hogy Hitlerrel személyesen találkozzon és kettejük legszűkebb munkatársaikkal tárgyaljanak, akkor ez nagy fontosságú esemény. A Duce és Hitler tizennyolc hónapja nem találkoztak. Münchenben beszéltek utoljára, világos tehát, hogy találkozniok kellett. A különböző körülmények azt tették szükségessé, hogy a Brenneren találkozzanak és ezért választották ezt a helyet.

Azt leszögezhetjük, hogy a találkozás nem függ össze a békével és nem is hoz semmiféle szenzációs fordulatot.

HALLÓ!

A »Tina« nevű 4.863 tonnás olasz szénszállító hajó robbanás következtében kettő vált és elsüllyedt, nem messze Anglia délkeleti partvidékétől. A hajó egy tengerésze a vízbe fullt, míg a legénység többi részét, 36 embert mentőhajó vette fel és a délkeleti part egyik kikötőjében partra tette. A megmentettek közül heten könnyebben megsebesültek.

Az »Admiral Graf von Spee« személyzetét, amely Argentínában keresett menedéket, a buenos ayresi kormány rendelete értelmében internálják. Az internálás végrehajtását azonban elhalasztották. Közben azonban Nagybritannia nagykövete felhívta az argentin kormány figyelmét azokra az incidensekre, amelyek a német tengerészek és brit tengerészek között történtek. Az argentin belügyminiszter a brit előterjesztésre azt válaszolta, hogy kormányja felügyeletet gyakorol a menekültek felett. Az argentin kormány a többszöri brit sürgetésnek engedve, most ehatározta, hogy végrehajtsa a német tengerészek internálásáról kiadott rendeletet. A német tengerészek első százasa csoportja tegnap indult el Menduzába. A tengerészek polgári ruhában lesznek az internálás helyén. A tengerész tiszteknek Buenos Ayrestől legalább 50 kilométernyi távolságban kell tartózkodniuk az argentin kormány határozata értelmében.

A magyar belügyminiszter három napra betiltotta a »Magyar Nemzet« című lap megjelenését, mert az ország külpolitikai érdekeire nézve káros cikket közölt.

A görögkeleti szinódus, amely hamarosan megkezdte ülését Jeruzsálemben, utóljára 1453-ban tartott ott ülést. A jeruzsálemi ülésnek különleges jelentőséget tulajdonítanak. Az alexandriai és antiochiai pátriárka, akik már megérkeztek Jeruzsálembe, több ízben tanácskoztak a jeruzsálemi pátriárkával.

A legnagyobb amerikai ipari és munkásszervezetek statisztikai jelentést juttattak el Roosevelttel közpártasági elnökhöz, amelyből megállapítható, hogy az Egyesült Államokban az elmúlt két hónap alatt 9—12 millió között váltakozott a munkanélküliek száma.

Tegnap a beduinok egy küldöttsége kereste fel a jeruzsálemi brit főbiztost és a beduinok hűségéről biztosította.

A lüttieli kerületben a bányamunkások ismét sztrájkba léptek. A bányászok munkabéremelést követelnek. A munkásszervezetek határozata szerint a sztrájk legalább 10 napig fog tartani.

A »Vospazin« norvég hajót, amely az angliai Folkestone közelében zátonyra futott, két vontató gőzös elvontatta, rakományát azonban előzőleg a tengerbe kellett dobni.

A török külkereskedelemléről kiadott statisztikai kimutatás szerint január hónapban a török kiviteli kereskedelemben az első helyet Olaszország foglalta el 2.890.000 török lírával, a második helyet pedig Nagybritannia foglalta el 2.172.000 török lírával.

Kossuth halálának 46. évfordulója

1894 március 20-án halt meg Turinban a magyar szabadságharc bujdosó vezére

(—) 1894 március 20-án, ma 46 éve halt meg az olaszországi Turinban számkivetésben Kossuth Lajos, a magyar nemzet bálványozott nagy fia. Magas kort ért meg: 92 éves volt, amikor örökre lehunyta szemét. A magyar nemzet hazavittette holttestét. Budapesten félmillió ember kísérte utolsó útjára, a koporsó után 2500 koszorút vittek.

A bécsi kormány a magyar szabadságharc leverése után tehetetlen dühében tudvalevőleg Kossuth Lajost és 36 menekülő társát a pesti Újépület előtt

jelképesen felakasztotta.

A rémuralom sötét évei szakadtak a nemzetre. A reménység csillagát egyedül Kossuth, a nagy bujdosó gyújtogatta. A világ minden nyelvén ostromozta odakünn a jogtalanságot, amely nemzetét érte és hirdette a magyarság jogait az önálló nemzeti élethez. A világ érdeklődésének napirendjén tartotta a »magyar ügyet«.

Mikor a Vaskapu sziklatorlaszainál elhagyta az országot »leborult hazája földjére és zokogva nyomta rá a fiui szeretet bucsucsókját«, először Törökországba ment, onnan Amerikába, ahol olyan lelkesedéssel fogadták,

melyhez hasonlóra még nem volt példa az amerikai köztársaság életében.

Valóságos diadalmenetben vonult be a fellobogozott Newyorkba. A szenátus díszülést tartott tiszteletére és a szenátorok felállással fejezték ki tiszteletüket a magyar szabadságharc hősozá előtt.

Aztán felolvasó körutat tartott Kossuth Amerika különböző városaiban. Mindenütt tomboló sikert aratott. Akkoriban valóságos

Kossuth-láz volt Amerikában.

A kereskedők az ő arcképével díszítették árujukat, mert így könnyebben adtak tul rajta. Még ma is egész sereg magyar települést hívnak Kossuth nevével az Újvilágban. Százezer dollár ajándékot ajánlottak fel az amerikaiak Kossuthnak, de ő

nem fogadta el,

mert szigorúan ragaszkodott ahhoz az elvéhez, hogy amíg dolgozni tud, a maga erejéből tartja fenn magát.

Amerika után Angliába költözött. Londonban telepedett le és felolvasó körutakból szerezte meg a megélhetéséhez szükséges összeget. Első körútján — két hónap alatt! —

közel 100.000 shilling tiszteletdíjat kapott.

Tekintélyes angol lapokba dolgo-

zott és állandó összeköttetést tartott fenn francia és olasz államférfiakkal. Szövetséget kötött III. Napoleonnal. Olaszországban négyezer főnyi »magyar légiót« szervezett és megnyerte három dunai állam támogatását is egy

Ausztria ellen viselendő hadjáratához.

Am a Gondviselés mást akart. Az 1859. francia-olasz-osztrák háboru tulgyors befejezése keresztülhuzta Kossuth számításait.

1861 júniusában Kossuth Olaszországba költözött. Garibaldi légióival tárgyalta, amelyek 80.000 gyalogosból és 14.000 lovasból állottak. A terv az volt, hogy az olaszországi magyar légió a Garibaldiakkal vonul be Magyarországra. Ez a terv is meghiusult. Pedig Kossuth még Londonban

negyven millió forint papírpénzt nyomtatott a magyar felkelés céljaira.

Emiatt a bécsi kormány a pénzhamisítás vádját emelte ellene.

Először Genuában telepedett meg. Kossuthnak ott halt meg 17 éves korában Vilma leánya, majd három esztendő múlva felesége is. Ekkor Turin környékén, Baraccoban villát vásárolt és ott élt egy ideig. Ihász ezredes halála után visszaköltözött Turinba, ahová Amerikából visszahívta Lujza nevű hugát, Ruttkayné, aki a háztartását vezette. Itt már anyagi gondjai is voltak az aggastyánnak. Fiai felajánlották támogatásukat, de Kossuth

még a fiaitól sem fogadott el támogatást.

Büszke magyar volt. Reszkető kézzel, elhomályosuló szemekkel az emlékiratain kezdett dolgozni. Kereséségét csak az enyhítette, hogy honfitársai sűrűn keresték fel. Így még baraconei villájában Cegléd város száztageu küldöttsége járt nála, hogy hazahívja. De Kossuth nemet mondott. Érezte, tudta, hogy nimbusza csak addig marad meg, amíg nem engedi személyét a napi politika küzdelmeibe belevonni.

Több magyarországi kerület egyhangúlag választotta meg képviselővé,

hogy legalább így tüntessenek mellette. Mikor elérte 90. évét, az egész magyar nemzet egy emberként ünnepelte. A városok, községek egész sora választotta díszpolgárává »Kossuth apánk a te«, ahogy a nép hívta őt.

46 évvel ezelőtt, egy hideg tavaszi estén különvonat vitte Turinból hazafelé Magyarországra a nagy bujdosó holttestét. A mozdony elején két keresztbefektetett fekete lobogó volt. Az első két

Sarg
KALODONT
fogkö ellen

vasuti kocsit fekete lepel fedte, rajta nagy fehér kereszt ezzel a felirással: »Feretrot« (koporsó). Az első vasuti kocsiiban volt Kossuth Lajos bebalzsamozott teste, a másodikban régebben elhunyt felesége és leánya földi maradványai.

Magyar földön minden állomáson áhitatos, könnyes szemű tömegek várták a vonatot.

A gyászbeszédeket itt-ott félbeszakította egy-egy felcsukló zokogás: »Hazajött Kossuth apánk — halva...«

Budapesten a hamvainak emelt mauzoleumban helyezték örök nyugalomra Kossuth Lajos hazaszállított holttestét.

Utonállók garázdálkodtak a szrbobráni országúton

Kóbor cigányok a rablók

Szrbobránból jelentik: Szrbobrán és Vrbász között az országúton éjszaka vakmerő utonállók garázdálkodtak.

A gonosztevők megtámadtak minden kocsit, amelyen nagyobb értékű árut sejtettek.

Igy megállították a kulai Eternárfele bőriparti cég szekérét, amelyről

8000 dinár értékű bőrárut zsákmányoltak.

Brayer vrbászi bőrkereskedő kocsiját szintén megtámadták s négy lóbert vettek el. Reich és Friedmann vrbászi nagykereskedő cég kocsijáról egy láda keményítőt és egy hordó petróleumot raboltak el.

Az utonállók minden esetben halállal fenyegették meg a kocsist, ha az esetről jelentést tenne.

A szrbobráni rendőrség és csendőrség nyomozást indított az ügyben és megállapította, hogy

a rablásokat kóbor cigányok követték el,

akik az utóbbi hetekben Szrbobránból tartózkodtak, de most nyomtalanul eltűntek. A nyomozás folyik.

Nem betegszünk meg!

OLVASSA EL DR. ZEMPLÉNYI FŐORVOS KITÜNŐ MUNKÁJÁT ÉS HALÁS LESZ A SORSNAK, HOGYEZT A KÖNYVET KEZÉBE ADTA. HUSVÉTI LAPUNKHOZ INGYEN MELLÉKELJÜK!

BESZÉLGETÉS

Tavasz, vagy tavas?

Nincs szebb, mint március első nyílása, a kikelet pezsdülése, a rügyfakadás mámorító lendülete. Milyen örökszép zengése van ennek a szónak: Tavasz... De nem folytatom tovább, mert talán sok olvasónak szereti az érzélgős lírai ömlengést, különben is a tavaszt érezni és élvezni kell, nem pedig beszélni róla. Ehelyett elmondom, a tavasszal kapcsolatos kised nyelvészeti »fel-fedezésemet«, ha szabad így neveznem. A finn szenvedések és a finn-magyar összavak egyeztetésével kapcsolatban ötlött fel: honnan származik a »tavasz« főnév, a finn ük-üppákkal együttélő ősmagyarok hogyan ejtették ki ezt a varázsos szót. Mert, közbevetőleg említve, nagyon szeretem a nyelvészkedést; átguyurt, szrafestett, vagy megkopott régi szavak eredeti értelmének keresését. A nemzeti ősnyelvre rakodott rétegek, a kölcsönvett és kölcsön adott szavak életének ismeretével világít-hatunk be a lejjobbban valamely nemzet történelmébe.

A dolog velejére térve: Tavasz, ez a szó nem származhat másból, mint a »tó«-ból. Valószínű, hogy eleinte a gyors olvadás és a szapora esőzés következtében keletkezett sok tó miatt mondták »tavasz«-nak az időt. Ázsia mocsaras síkságain éltek az ősmagyarok, ahol a tikkasztó nyáron visszahúzódniak a tavak, kiszikkadnak, de ősszel és főleg tavasszal a fagy felengedése után újra hatalmasan kiterjednek.

— Ez lehetetlen — válaszolhat valaki erre, — a hasonlat erőltetett, mert, hogy — másról ne beszéljünk — miképpen jön az »s« helyett az »sz«. Ez jelentékeny különbség. Igaz, de ennek is megvan a fortélyja. Ugyanis az ősmagyarok között minden bizonnyal két ősi nyelvjárás divott. Az egyik nyelvjárás minden »s« betűt »sz«-nek eített ki, a másik nyelvjárás az »s« betűt mai használatát alkalmazta. Az évszázadok során a Kárpátok medencéjében lakó magyarságnál az »s« betűs használat kerekedett fölül. A Kárpátokon túl azonban még erős magyar csoportok maradtak, amelyek az »sz« betűs kiejtés hívei. A romániai Moldva szívében még ma is él mintegy 60.000 csángó néven ismert ősmagyar, akik nem Erdélyből származtak oda, hanem még Árpád előtt telepedtek ott meg. Ezek a moldvaiak — csodálatosképpen ma is az »sz« betűs nyelvjárást használják. Ugy sziszegnek, mint a sejtítő gyermek. Nyelvük azonos a miénkkel, azzal a különbséggel, hogy az »s« hangok helyett »sz«-et eitenek. Például úgy mondják »tédészanyám«.

Az »s«-hang nyelvjárás diadalmas előretörésének emléke, a magyar nyelvnek az az érdekes sajátossága is, hogy a meghonosodott latin szavakban az »sz« betűt »s«-sel cserélte fel. (prospektusz helyett prospektus, konviktus helyett konviktus, augusztusz helyett augusztus stb.)

A fentebb elmondottak teszik valószínűvé, hogy a tavasz-szó a már eltűnt ősmagyar nyelvjárás ittfelejtett élő emléke.

Érdekes és szép tanulmány a nyelvészkedés. Csak nem illik a mai háborús hangulathoz. Mert a nyelvészkedés a népek testvériségének tudománya. (t. b. i.)

Több világosságot követel Temerinnek a járeki villanytelep

Az egyházi hatóság bejelentette igényét a lefoglalt épületek után járó bérösszegre

A temerini községi képviselő-testület közgyűlést tartott Zsadányi András községi elnök elnöklésével. A közgyűlés a már 2 hónapja súlyos betegen fekvő dr. Manojlovič Sztóján községi orvos helyettesül dr. Treuer Lászlót választotta meg, aki az egész adminisztrációt végzi, míg a betegek kezelése szempontjából a községet három kerületre osztották. Az első rajonba a vasutalomástól a községhezig terjedő területen lakó betegeket dr. Treuer László, a községhezától a többi beltelken lakó betegeket dr. Szező Jenő, a kültelken és telepeken lakó betegek kezelését pedig dr. Machmer Mihály orvos végzi. Dr. Manojlovič Sztójának 6 hónapi betegszabadságot adtak.

A villanyárok leszállítása ügyében kiküldött bizottság beszámolt a képviselőtestületnek a villanytársasággal folyó megbeszélésekről. A járeki villanytársaság hallani sem akar az árak leszállításáról, hanem az árak emelését kívánja. Azonkívül követelik, hogy a község egész éjjel egésze az összes uccai lámpát,

visszamenőleg követeli azt az összeget, amiért a község nem fogyasztotta az uccai lámpák után a kívánt mennyiségű áramot. A képviselőtestület megállapítja, hogy nem köteles az összes uccai lámpát égetni, hanem csak azokat, amelyeket a község kérésére utólag szereltek fel. Ezért felszólít-

ák a villanytársaságot, hogy az utólag felszerelt lámpákhoz külön kapcsolót szereltesse fel s akkor azokat egész éjjel égetik. A régebben felszerelt lámpákat pedig csak akkor égetik, amikor szükségét látják. Kifogásolják az áram erősségét is, ezért felszólítják a villanytársaságot, hogy ellenőrző feszültségmérőt is szereltesse fel, annál is inkább, mert erre a társaságot

szervezés is köti.

Szuvaajdsics Nemanja községi jegyző bejelentette, hogy a püspöki hatóság kiküldötte felkereste s közölte, hogy az egyházközség tulajdonát képező lefoglalt épületek után visszamenőleg

a bérösszegre igényt tart.

És pedig az öreg fiúiskola tantermeiért 16 évre visszamenőleg 224.000.— dinárt, a zárdaépület tantermeiért 9 évre visszamenőleg 90.000.— dinárt, a tanítói lakásokért pedig 42.000.— dinárt,

összesen 356.000.— dinárt kér a községtől.

Az összegből levonásba hozható az épületek karbantartására a község által már kifizetett 123.000.— dinár. A képviselőtestület a bejelentést tudomásul vette, azonban majd csak akkor határoz az ügyben, ha a püspöki hatóság a követelését konkrét formában terjeszti a községnek.

Több apró ügy letárgyítása után a közgyűlést Zsadányi elnök be-zárta.

Petrovgrádon újra divatba jön a szakállviselet

A borbélyok fel akarják emelni a borotválás díját

Petrovgrádról jelentik: A petrovgrádi borbélyok hétfőn délután értekezletet tartottak, amelyen olyan elhatározások érlelődtek meg a derék mesterekben, hogy kivitelük könnyen forradalmasíthatja a petrovgrádi férfi viseletet.

Az értekezleten ugyanis tárgyalták a mai súlyos gazdasági helyzetet, a nagy drágulásokat (a borbélyszappan kilója is 8 dinárral emelkedett!) s a minimális munkabérek emeléséről hozott legutóbbi határozatokat. Ezeknél azután megállapították, hogy mindez olyan terhekkel ró reájuk, amelyeket csak radikális megoldással lehet elviselhetőbbé tenni. Ugy határoztak tehát, hogy az árdragulás kellemtelenségeit a pedáns férfiakra hárítják s ennek értelmében

felemelik a borotválás árát. Az eszme nagy visszhangra vált s azonnal megbeszéltek, hogy ma, zerdán este újabb értekezletet tartanak, amelyen megszabják a borotválás új díjait.

Petrovgrád férfilakossága, 18 éven felül, mindig közismert volt pedantériájáról, a szakszerű szortelenítésre pénzt soha nem sajnált. Egy-egy férfi, aki szíven viselte, hogy a bégaparti város patinás hírnevét ápolja és fejlessze, havonta 35—50, sőt hatvan dinárokat is áldozott Figaróék borotvadászes oltárán. Hogy mennyire nagy volt eddig a megértés a petrovgrádi borbélyok és az áldozatkész férfilakosság között, azt az is bizonyítja, hogy a legutóbbi országos gyors-borotválóversenyt is ott rendezték s amikor a 13 másodperces maestrót egy »pattanás« miatt eűtötték az első díjtól, még a szenvedő fél is méltatlankodott. A helyzet most kezd kieleződni. A hétfői értekezlet határozatai kiszivárogtak s ezek arra indították a leggyakrabban borotválkozó egyénéket, hogy amennyiben életbeléptetik az emelt borotválkozási díjszabást, ők is értekezletet tartanak, amelyen kiküldöttek a században annyira divó

szakállviselet bevezetését.

A borbélyok valószínűleg haboznak majd...

NŐI ANGORA JERSEY-ruha

tavaszi ujdonságok

Klein Eugen

üzletében — Noviszád

A vonat elé vetette magát egy noviszádi uriaszony

Idegbetegsége miatt ment a halálba Masirevics Bránkóné

Tegnapra virradó éjszaka megdöbbenő öngyilkosság történt Noviszádon.

A vonat elé vetette magát Masirevics Bránkó báni tanácsos felesége, született Tosics Sztójánka.

Az öngyilkosságot Petkovics Csedomir mozdonyvezető fedezte fel, aki a vasuti hid közelében borzalmasan összeroncsolt női hullát talált. A rendőrigazgatóság szervei megejtették a vizsgálatot. A holttestnél semmiféle igazoló írást vagy levelet nem találtak, amiből személyazonosságát megállapíthatták volna.

Nem sokkal később Tosics Bogdán mérnök jelentette a rendőrségnek, hogy nővére, Masirevics Bránkó báni tanácsos felesége nyomtalanul eltűnt. A rendőrség a bejelentésnél adott személyleírás alapján arra következtetett, hogy a vasuti hid közelében talált holttest azonos az eltűnt asszonnyal. A mérnök megtekintette a hullát és borzadva ismerte fel nővérét.

Masirevics Bránkó báni tanácsos még hétfőn este Szentára utazott. A tragédiáról táviratilag értesítették és a főtisztviselő tegnap reggel visszaérkezett Noviszádra. A rendőri vizsgálóbiztos kérdéseire kijelentette, hogy feleségének semmi komoly oka nem volt az öngyilkosságra.

Az asszony évek óta kedélybeteg volt és valószínű, hogy idegrohamában vált meg az élettől.

Masirevics Bránkóné hétfőn a férje elutazása után kilencéves lányával egyedül maradt lakásában. Este 6 óra tájban azzal távozott hazulról, hogy az egyik közeli fűszerüzletbe megy vásárolni. Azóta nem tért vissza, a fűszeresnél hiába keresték, ott aznap este egyáltalán nem járt.

Masirevics Bránkó felesége 39 éves volt, paragovoi születésű, a paragovoi görögkeleti lelkes lány. Tragikus halála Noviszádon általános megdöbbenést keltett.

Egyellen óvintézkedés

néha egész életünkre kihat és elmulasztása katasztrófát okoz. Most itt a lehetősége, hogy a betegségek ellen helyesen védekezzen. Husvétra lapunkhoz ingyen mellékeljük »Nem betegszünk meg« című könyvünket!

A bácstopolai Iparoskör és Dalárda közgyűlése

Vasárnap délután tartotta évi rendes közgyűlését a bácstopolai Iparoskör és Dalárda a Bakay-vendégőben levő kör helyiségben. A közgyűlést Stanyó Károly elnök nyitotta meg, majd Zabik József titkár felolvasta a múltévi közgyűlés jegyzőkönyvét, amelyet a közgyűlés hozzászólás nélkül jóváhagyott. Held Jakab indítványára a közgyűlés egy perces hallgatással emlékezett meg Úveges Antalról, a kör díszelnökéről, akit egy évvel ezelőtt vesztett el az egyesület és temetése egy évvel ezelőtt ugyanezen nap ugyanezen órájában volt. Dr. Puhálák László, a kör kulturmunkájáról számolt be. Az egyesület működési négyeszer előadták a »Hollandi menyecske« című operettet, nagy sikerrel. Egyszer Szrbobránban is előadták az operettet. A tél folyamán kulturális előadásokat tartottak hetenként egyszer, amit esetleg a husvétli ünnepek után ismét folytatni fognak. Szalma János könyvtáros jelentette ezután, hogy

az egyesületnek összesen 841 kötet könyve van,

133-at az elmúlt év folyamán szereztek be. 1939-ben 532 drb. könyvet olvastak ki a tagok. Kihut Lajos ház-nagy jelentette, hogy a körnek teljes zenekari hangszerei, színpadi kellékei és 12 serlege van, amelyeket dalosversenyeken nyert. Csernai Antal pénztári jelentéséből kitűnt, hogy

az egyesületnek 189 tagja van

és a múlt évi összbevétel 26.149 d'nár, a kiadás 23.518 d'nár, a készpénz tehát 2631 d'nár. A jelentések elhangzása után Bozsik János a felügyelőbizottság elnökének előterjesztésére a közgyűlés egyhangulag megadta a felmentvényt a vezetőségnek. Ekkor Tóth János korelnök vette át a gyűlés vezetését, majd titkos szavazással a következő vezetőséget választották meg: díszelnökök: Lebach Gyula föld-birtokos, Geyer Henrik földbirtokos, Barys Viktor római katolikus plébános és Horváth Sándor részvénytársasági igazgató, elnök: Stanyó Károly, a választmány tagjai: Baráth János, Barua Pál, Bliszko Pál, Kovács Péter, Buchwald Béa, Csernai Antal, Csernai Mátyás, Éter Péter, Fontányi Ferenc, ifj. Kiskároly János, Held Jakab, Hoffmann Károly, Gzur László, Kihut Lajos, Klinkó István, ifj. Kókai Elek, László Antal, Léderer Ferenc, Mihalek József, Mikovics Péter, Paláncsai János, Pekár János, dr. Puhálák László, Horvics János, Sulai András, Szalma János, Szokolai Lajos, Tilger Mihály, Tóthiaszegi Ferenc, Tóth János, Tóth Sándor, Tölgyesi József, Úveges István, Fenyvesi Gyula, Vadócz László és Zsáki Pál. Póttagok: Vojcsena Lajos, Gergely Mihály, Győri Lajos, Szokolai Lajos és Győri Mátyás.

Stanyó Károly elnök megköszönte a bizalmat és felhívta egy a választmányt, mint a tagokat, hogy egyesült erővel dolgozzanak a kör céljaiért, majd előterjesztésére a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott meg Hoffmann Károly karnagynak. Tilger Mihály főrendezőnek és Buchwald Bélának, a zenekar vezetőjének a »Hollandi menyecske« operett betanításáért. Ugyancsak jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak meg Zabik Józsefnek, aki az egyesület titkári teendőit véggezte, habár arra nem volt megválasztva. Végül a közgyűlés megszavazta az új alapszabály-tervezetet, ami után Stanyó Károly elnök a közgyűlést bezárta. Mielőtt a közgyűlés szétoszlott volna a Kör kintű dalárdája Hoffmann Károly karnagy vezetésével két énekstábot adott elő nagy sikerrel.

Az iskolán kívüli népnepvelés, minden egyesület első kötelessége

URANIA MOZI CSÜTÖRTÖKTŐL bemutatásra kerül Gárdonyi Géza örökbecsű műve:

Göre Gábor visszatér

SZEREPOSZTÁS:

Füssi bíró — Rózsahegy Kálmán
Göre Gábor — Tompa Puffi
Durbints sógor — Pethes Sándor
Kátsa cigány — Misoga László
Fejes szomszéd: Köpeczi Booz Lajos

Göréné — Dajbukát Ilona
Magyariné — Simon Marcsa
Kis Marcsa — Adorján Éva
Andris — Markovics Endre
Kisbíró — Pethes Ferenc

Göre, Durbints és Kátsa a Menyországban, Utazás Budapestre, Kalandok a Hote'ben, a Fürdőben, a Filmgyárban stb.

EZT AZ EGYEDÜLÁLLÓ FILMET, AMELY TELE VAN KEDVES ÉS VIG HUMORRAL, MINDENKINEK OKVETLENÜL LÁTNIA KELL, MERT ILYEN FILM MINDEN 10 ÉVBEN CSAK EGYSZER KÉSZÜL

Ne feledkezzen meg előre helyet biztosítani, mert nagy az érdeklődés! Jegyek már kaphatók! — Telefonszám: 40-31

Jogerőre emelték a hetini haramiak fegyházbüntetését

Barbul Vera, Petrovics Rózsai és Barbul Sándor ügyében új tárgyalást tartanak

A noviszádi semmitőszéken dr. Bogoszávljevics Emilián semmitőszéki elnök bünygyi tanácsa március 12-én tárgyalta a hetini rablógyilkos cigányok ügyét. Mint annakidején megirtuk, 1939 március 2-án késő este borzalmas családirtás történt Hetinben. A gyilkosságnak Bukor Erzsébet, Bukor Mária és Bukor anyja, Tószegi Anna estek áldozatul. A rendőrség hosszas hajsza után Ferkovics Péter, Ferkovics Miklós, Ferkovics József, Petrovics Petár, Sztojkov Bandi, Sztojkovics Jován, Barbul Dusan és Nok Joszif személyében letartóztatta az állatias gyilkosokat, akik

valóságga szétverték áldozataik fejét.

Barbul Verát, Barbul Sándort és Petrovics Rózsait bűnpártolással vádolta az államügyészség, Radu Sztojánt, Petrovics Andriját, Sain Ivánt és Perkovics Rudit azzal vádolták, hogy 1935 február hó 5-én Szrpszkiitebejen követte el rablógyilkosságot, amelynek áldozatául Szmiljanics Vása vendéglős és felesége estek. A rablógyilkosok állítólag 50.000 dinárt raboltak el Szmiljanicséktől. A vádlottak ezen kívül meggyilkolták Grujics Milutint, a »basahidi bankárt« és feleségét is, akiktől mintegy

félmillió dinárt raboltak.

A tárgyaláson, amelyet a kikindai törvényszéken tartottak, a vádlottak valamennyien tagadták a vádat, kijelentették, hogy a rendőrségen csak azért tettek beismerő vallomást, mert bántalmazták őket. Közel száz tanut hallgatott ki a bíróság, majd a bizonyítási eljárás befejezése után a súlyosan

terhelő körülményekre való tekintettel a bandavezér Ferkovics Péter életfogytiglani fegyházra, Petrovics Petárt 12 évi, Ferkovics Miklóst és Sztojkovics Jovánt 15 évi, Sztojkov Bandit életfogytiglani, Barbul Dusánt husz évi, Ferkovics Joszifot 10 évi és Nok Joszifot tíz és fél évi fegyházbüntetésre ítélte. Petrovics Rózsai, Barbul Vera és Barbul Sándor vádoltakat szintén bűnösnek nyilvánította a bíróság, de a büntetés alól felmentette őket.

Az államügyész halált kért a bandavezérekre,

akiknek bűnössége két esetben bebizonyult. A március 12-i tárgyaláson a koronaügyész indítványozta, hogy az elsőfoku ítélet megsemmisítése esetén új tárgyalásra más törvényszékhez tegyék át az ügyet, mert az ítélethirdető törvényszéki bírakat annyira kimerítette az eset, hogy képtelenek új ötöstanácsot összehozni. A semmitőszék a késő déli órákig tanulmányozta az ügyet, majd úgy határozott, hogy ítélethirdetést március 19-én délelőtt tart. Tegnapi délelőtt kihirdették az ítéletet. A semmitőszék

Jogerőre emelte az elsőfoku bíróság ítéletét,

Petrovics Rózsai, Barbul Vera és Barbul Sándor ügyében azonban új tárgyalást rendelt el, mivel olyan váddal kapcsolatban, mint amilyenrel terhelten ők ültek a vádlottak padján, a bíróság feltételes ítéletet nem szabhat: vagy büntetést ró rájuk vagy pedig felmenti őket. Az új tárgyaláson tehát ilyértelmi ítéletre lehet számítani.

Maradandó érték

ÉS INGYEN KAPJA DR. ZEMPLÉNYI FŐORVOS MINDENKINEK SZÓLO MUNKÁJÁT. A KÖNYV CÍME »NEM BETEGSZÜNK MEG!« HUSVÉTI LAPUNKHOZ MELLÉKELJÜK!

Husvétli sütéshez:

CSOKOLÁDE, VANILIA, TORTALAP, MOGYORÓ, MANDULA, DIOBÉL, MAZSOLA

A LEGJOBB MINŐSÉGBEN A LEGSZOLIDABB ÁRON

„KONZUM“-nál

KAPHATÓ, NOVISZÁD KRALYA PETRA II. 2 — TELEFON 40-68

Noviszádon meglóptak egy szófiai diáklányt

A noviszádi rendőrség tegnap ismét öt lopás ügyében indított eljárást.

Kana-Pop Nancseva szófiai diáklányt, aki a jugoszlávai köruton lévő szófiai egyetemi körussal került Noviszádra, az Emlékothonban tartott hangversenyük után kellemetlen meglepetés érte. Megállapította, hogy ismeretlen zsebtolvaj kinyitotta a kizitáskáját és abból

elvitte 100 dinárt, valamint 100 lóvát.

Özv. Glumác Olga noviszádi asszony jelentést tett a rendőrségen, hogy Ilija Vucseticsa-utca 6 szám alatti lakásának egyik asztaláról

eltűnt egy ezer dinár értékű gyémántkőves gyűrű.

Horváth Sándor, a Lloyd-kávéház főpincére husz gramofonlemez eltűnése miatt tett feljelentést.

Muharemovics Neszin munkás lakásáról eltűnt egy öltözet ruha, különböző kisebb tárgy

összesen 800 dinár értékben.

Letartóztatták Bukovác Karlo szarajevói születésű munkást, aki Ignjatovics Dragomir báni felügyelő pincéjéből fát lopott.

A községi nyugdíjasok javadalmának emelése

Ismeretes, hogy a kormány az állami nyugdíjasok járulékait a bekövetkezett nagy drágaságra való tekintettel felemelte. Ennek mintájára a báni hivatal is növelte a községi nyugdíjasok illetményeit. Erről dr. Radivojevics Jován dunai bán rendeletet adott ki. A rendelet elsősorban a régi nyugdíjtörvény alapján nyugalmazott községi tisztviselők fizetését emeli.

Ezek a nyugdíjasok havi 1100 dinártól 1400 dinárig terjedő nyugdíjat és 900 dinártól 2000 dinárig terjedő drágasági jótétet kapnak.

Azok a községi jegyzők, akik az 1934. évi törvény alapján kerültek nyugdíjalományba

havi 1200—2000 dinár nyugdíjat és 800—1300 dinár drágasági pótlékot kapnak.

A többi nyugdíjasok drágasági pótlékát havi 400—600 dinárban állapították meg.

Ez a báni rendelet a községi nyugdíjasok között nagy meglepetést keltett, mert a nyugdíjasok egyesülete már évek óta küzdött az igazságosabb nyugdíjjavadalmazásért.

HIREK

ENYHÉBB IDŐ

Jugoszláviában tegnap felhős idő volt, kivéve a tengerpartokat, ahol derült volt az ég. Szlovéniában és a Horvát bánóság nyugati részén eső volt. A legalacsonyabb hőmérséklet Kupresen -9, a legmagasabb Dubrovnikban +14 fok volt.

Időjárás március 20-ra: Enyhébb idő várható, északon felhőzettel, helyenként csapadékkal.

A nap két 5 óra 42, lenyugszik 17 óra 50 perckor.

—*—

A dunai bán Szuboticeán. Szuboticeáról jelentik: Dr. Radivojević Jovan dunaiban tegnap délelőtt 10 órakor Szuboticeára érkezett és a Bárányszállóban fogadta dr. L'pozencsics László városelnököt, Jurics Márkó volt országgyűlési képviselőt, dr. Rábics Nikola főszolgabíró, Miladinovics Szlobodán városelnököt, Putnik Kornélt, a határrendőrség főnökét és dr. Polyakovic József orvos képviselőtestületi tagot. A bán hosszasan tanácskozott a városnőkkel és a nála megjelent politikusokkal. Déliben a Bárányszállóban intim ebéd volt, amelyen dr. Radivojević dunaiban kívül résztvettek dr. L'pozencsics városelnök, Jurics Márkó, Miladinovics városelnök, Rábics főszolgabíró, Putnik Kornél és dr. Polyakovic.

Dr. Macsek tanácskozása Beogradban. Dr. Macsek Vladko kormányalelnök a miniszterelnökségen tegnap két és fél órát tanácskozott dr. Markovics Lázár igazságügyminiszterrel és dr. Konstantinovic Mihajlo tárcanélküli miniszterrel.

A radikális vezér súlyosan megbetegedett. Beogradból jelentik: Sztanojević Áca, a régi radikális párt 87 éves vezére Knyazsevácon súlyosan megbetegedett. Sztanojević Áca tarhót evett és ettől gyomorrontást kapott. Az orvosok megállapították, hogy Sztanojević Áca állapota magas korára való tekintettel aggasztó.

ESŐVIZES HORDÓ nagy választékban Martinnál. Noviszád, Ribniji trg 5. Tel. 33-66.

Véres verekedés Gardinovin. Lokról jelentik: Hétfőn véres verekedés történt Gardinovin. Nikoletic Gojko és Radiszavlyev Rada legények valamin összeszólalkoztak, Radiszavlyev kést rántott és mellbeszurta Nikoleticet. A súlyosan sérült legény haza indult, ellenfele azonban utána ment, belelőtte a sárba és még három helyen megsebesítette. A súlyosan sérült legényt életveszélyes állapotban szállították a noviszádi állami kórházba, a szurkálót eltávolították. Kihallgatása után átadják a noviszádi törvényszéknek.

A passzív vidékek ellátása. Beogradból jelentik: A szociálpolitikai minisztériumban tegnap értekezlet volt, amelyen dr. Budiszavlyevics Szrgyan szociálpolitikai miniszteren kívül résztvett dr. Csulovic Branko földművelésügyi miniszter is. Az értekezleten a passzív vidékeknek élelemmel való ellátását és az élelem díjtalan szállítását tárgyalták meg.

Máligyosi hírek. A községen keresztül folyó Krivaja patak mindenütt kilépett a medréből. A víz sok helyen behatolt a közeli udvarokba is, de lakóházakat még nem veszélyeztet komolyan. Annál nagyobb károkat okoz az áradás a határban, ahol helyenként hatalmas tavak képződtek és ezek az őszi vetést tönkretették. Az armentesítő társulat jelentése szerint közeli ápadás várható. — A zsitkoveci tűzkárosultak részére Maliogyoson összesen 1502.50 dinárt gyűjtöttek. A gyűjtést a következők végezték: Szabó Sándor, Benkó Antal, Péter Antal, Barcsik Mihály, Kókai Szilveszter és Tóth István. — Nagyheti szertartások rendje: Ma, szerdán délután 3 órakor Jeremiás siralmi. Nagysütörtökön reggel 8 órakor nagymise, utána oltárbontás, délután 3 órakor Jeremiás siralmi. Nagypénteken délelőtt 8 órakor csonkamise, Jézus kinszenvedésének története, utána sirbátétel. Délután 3 órakor szentbeszéd, utána keresztúti ájtatosság (kedvező idő esetén a Kálvárián). Ezután Jeremiás siralmi, majd este 6 órakor szentségbetétel. Nagyszombaton reggel 6 órakor szentségkitétel, 7 órakor tűzszentelés, husvéti gyertya és keresztelőviz szentelése, 8 órakor szentmise, este 6 órakor feltámadási körmenet. Husvét vasárnapján reggel 7 órakor szentmise, 10 órakor szentbeszéd, utána nagymise, délután 3 órakor litánia. Hétfőn reggel fél 8 órakor szentmise, 10 órakor szentbeszéd, utána nagymise, délután 3 órakor litánia.

Gyilkolt a rossz szomszéd. A noviszádi semmitőszéken tegnap délelőtt tárgyalta dr. Bogosavlyevics Emilán semmitőszéki elnök bünygyi tanácsa Merz Anton bukováci földműves gyilkosságának ügyét. Merz mint megírta, a múlt év november 3-án agyonlőtte szomszédját, Kauthner Stefánt. A tárgya azon, amelyet a szomszédok törvényszéken tartottak, a vádlott beismerte, hogy Kauthner a pénze miatt gyilkolta meg. Amikor meghallotta, hogy szomszédja a rábizott két gyermek révén örökölt, fogta vadászfegyverét és elment Kauthner házához. Bezergetett, de nem bocsátották be. Erre lesbe állt és a kerítés részen keresztül agyonlőtte szomszédját. abban a pillanatban, amikor házában tornácán megjelent. A törvényszék előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság büntetésében találta bűnösnek Merzet és tizenkét évi fegyházra, valamint polgári jogainak örökös elvesztésére ítélte. Az államügyész szigorításért felelt. A semmitőszék a periratok tanulmányozása után úgy találta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete megfelel az elkövetett bűncselekmény nagyságának és Merz Anton 12 évi fegyházbüntetését jogerőre emelte.

ÉLESEN LÁT, mint a sas. diplomás optikus Kriszthaber szemüvegén. Szubotica, Aleksandrova 7.

Nem történt büntény. Szentán vasárnap délután hirtelen elhunyt Pártos Lipót 72 éves biztosítási ügynök. Mivel az a gyanu merült fel, hogy az idős ember nem természetes halállal mult ki, a holttestet a járásbíróság jelenlétében felboncolták. A boncolás során megállapították, hogy Pártos Lipót halálát agyvérzés okozta, amely természetes uton következett be, tehát nem történt büntény.

TEMERINI HIREK. A betegsegélyző hivatal dr. Manojlovics Sztóján orvost miután két hónap óta súlyos beteg, a szolgálat alól felmentette s helyette dr. Treuer László orvost bízta meg a betegsegélyzői teendőikkel. Dr. Treuer László átvette a betegsegélyzői orvosi állást. Kezelése alá tartoznak a plébániától délre lakó betegek, míg a plébániától északra lakók továbbra is dr. Szegő Jenő kezelésében maradnak. — A februári országos vásár a rendkívüli tél következtében alig volt megtartható, ezért március 31-én pótvásár lesz Temerinben. A vásárra mindenféle álat felhajtható vészmentes helyről. — Klinecz Vince, Temerin háboru előtti községi bírása 92 éves korában elhunyt. — A két hétig tartó szabásati tanfolyam szombaton befejeződött. A tanfolyam előadója Idjuskai Péter szombori szabász volt. A tanfolyamon 23 halgató vett részt. 23 mester és 5 segéd. A tanfolyam befejeztével a hallgatók oklevelet kaptak, majd az előadó tiszteletére Tóth György vendéglőjében bankettet adtak. — Az Ipartestület építő bizottsága elkészítette az építendő otthon tervrajzát s az érdeklődők a terület helyiségében megtekinthetik. Az építkezéshez a közművesektől bekérték az ajánlatokat. Az ajánlatokat zárt borítékban március 25-ig kell beadni s akkor döntenek, hogy kinek adják át a munkálatakat. Az építkezést jó idő esetén azonnal megkezdik. — A vöröskereszt ifjúsági egylete szombat délután a TSK színháztermében műsoros előadást rendezett német, magyar és német nyelven. A szereplők betanítása nagy munkát adott a tanítóságnak, de meg is volt az eredménye, mert igen kedvesen és minden dícséretet megérdemlő szép előadásban vett részt a számban összejejt közönségnek.

Zsarolás vagy kártérítés? A Reggeli Újság egyik múlt évi decemberi számában megírtuk, hogy Brájjer Dezső noviszádi fakereskedő feljelentést tett Pavovics Dobrivoy noviszádi kereskedő ellen zsarolás kísérlete miatt. Pavlovics Dobrivoy most erre a hírlomra vonatkozóan annak közlését kéri, hogy ő nem kívánta megszarolni Brájjer, hanem a közös megegyezésben megállapított kártérítési összeget akarta felvenni tőle. Ugyanis Pavovics berendezkedett Likalitzszen előadására. Brájjer azt kívánta, hogy egyedül ő árusítsa Noviszádon a Likalitot, ezért Pavovictól megvette a Likalit-árusításra beszerzett berendezést, azonkívül kártérítést is ígért neki és ezért összesen 10.000 dinárt ajánlott fel. Pavlovics ezt az összeget akarta felvenni és nem zsarolási díjat.

Harmincnap fogházra ítélték egy kukoricatolvajt. Petrovgradról jelentik: A petrovgrádi törvényszék büntető harmastanácsa tegnap délelőtt tárgyalta Cukeri János földműves büntegyét. Cukerit azzal vádolta az államügyészség, hogy Gilljom Mátyás katarinai gazdáktól magtárából több ízben összesen 100 métermáza kukoricát lopott. A bizonyítási eljárás során beigazolódott Cukeri bűnössége, mire a bíróság a perbeszédok elhangzása után bűnösnek nyilvánította Cukerit és harmincnapi fogházra ítélte.

Az iparosok megbízottai a kereskedelmi és iparügyi miniszternél. Beogradból jelentik: Dr. Andrez Iván kereskedelmi és iparügyi miniszter tegnap fogadta a bádogos és lakatosipar megbízottainak küldöttségét. Milosevics Gavra volt képviselő a cetinyei iparosok küldöttségét vezette a kereskedelmi miniszterhez.

Noviszádi Polg. Magyar Daloskör
HUSVÉT VASÁRNAP
 teadélután 4 órakor.
ESTE FÉLKILENCROR
Könnyű a férfiaknak
 3 fe vonásos vigjáték. — Utána tánc.
 Jegyek 20, 15, 10 dinárt Ábrahám könyvkereskedésben és a Daloskörben
HUSVÉT HÉTFŐN: TEADELUTANI!

NÉMET HADIJELENTÉS

Berlinből Jeleni a Német Távirati Iroda: A német főparancsnokság közli március 19-én: A Mosel folyó és Wald-Mosel erdő között felderítő és tüzérégi tevékenység volt. Az ellenséges csapatok két felderítő támadását visszavertük.

Meghívó. A noviszádi »Cecilia« egyházi énekkar összes tagjait kérem, hogy a ma, szerdán este háromnegyed 7-kor a Kath. Körben kezdődő, katonai zenekarral tartandó összpöbára eljönni sziveskedjenek. — Karnagy.

Nagyheti és husvéti istentiszteletek sorrendje a szombori plébániatemplomban. Nagyszombaton d. u. 1/4 órakor Jeremiás próféta imái, éneklők: dr. Würtz Mihályné, Cifrusz Károly és Deogárd István. Nagysütörtökön d. e. 9 órakor ünnepélyes nagymise, amely alatt a papság és a hívők áldoznak, a harangok eltávoznak. Délután négy órakor Jeremiás próféta siralmi, éneklők: Német Bertalané, Cifrusz Károly és Kellerné Ilés Vilma. Nagypénteken d. e. 8 órakor német szentbeszéd. Utána csonka mise, azután bunyevác szentbeszéd. Délután 3 órakor magyar szentbeszéd, utána keresztúti ájtatosság (szép idő esetén a Kálváriára), melynek visszatérte után Jeremiás siralmi lesznek, éneklők: Kellerné Ilés Vilma, Hrabovszki István és a kar. Nagyszombaton d. e. 8 órakor tűzszentelés, utána jóvendölések olvasása, majd keresztúti vizszentelés, 9 órakor nagymise, utána ételek megszentelése, d. u. 6-kor pedig feltámadási körmenet. Husvét vasárnapján d. e. 11 órakor az egyházi énekkar Haydn Szent Teréz miséjét adja elő Kiss János vezényletével. A karmiták templomban a lamentációk mindennap egy órával későbbben vannak, a feltámadási körmenet pedig d. u. 4 órakor lesz.

A jugoszláviai német orvosok találkozója Noviszádon. A jugoszláviai német orvosok szövetkezete vasárnap tartotta évi közgyűlését Noviszádon. A közgyűlésen több, mint száz német orvos vett részt. Várták a németországi és romániai német orvosszövetségek kiküldöttjeit is, ők azonban technikai okokból nem érkezhettek meg. A közgyűlésen minden felmerült kérdésben egységesen határoztak. Az alapszabályokat megváltoztatták oly módon, hogy a szövetkezet beszerzési szövetkezetté alakult át. Megvitatták a német orvosok anyagi helyzetét és a jugoszláviai német népcsoport legfontosabb egészségügyi szükségleteinek kérdését. Új vezetőséget választottak, elnök dr. Haasz lett (Torzsa), alelnök dr. Krischner (Noviszád), titkár dr. Landgraf (Jasa Tomics) és pénztáros dr. Varga (Noviszád).

Kedvtelenségnel? Pyramidon
 Ogl. reg. pod S. B. 1318 od 15. XII. 1938

Doroszlóvi hírek. A plébánia-templomban a nagyheti szertartások sorrendje a következő: Nagyszombat délután 3 órakor lamentáció, nagycsütörtökön reggel 8 órakor ünnepi nagymise és oltárbontás, délután 3 órakor lamentáció, nagypénteken délelőtt 9 órakor csonkamise és Passio, délután 3 órakor szentbeszéd, utána keresztúti ájtatosság, majd lamentáció. Nagyszombaton reggel 7 órakor tűz- és vízszentelés, majd nagymise, este félhat órakor feltámadási körmenet, husvét napján: az általános vasárnapi rend szerint. — Vasárnap szülői értekezlet volt a község házában, amelyen a szülői és az iskolai együttes nevelés fontosságát vitatták meg. — Az 1940 évi kötelező jégkárbiztosítás díjait legkésőbb március 31-ig be kell fizetni. — Az Önszegélyző Takarékpénztár és Hitelszövetkezet rendszeres évi közgyűlését március 23-án délután 2 órai kezdettel tartja a szövetkezeti ház nagytermében.

Amatőrök felvételeit legszebben és legolcsóbban Barta i Drug, Noviszád, szaküzlete dolgozza ki.

Zsebmetszőt fogott a szombori rendőrség. A szombori rendőrség vasárnap délelőtt elfogta Pozder Andor 28 éves szarajevói nyomdászt, aki Schneider Ferenc szombori lakos pénztárcáját emelte el, amikor a Grünbaum-traffic előtt vásárolni készült. Megállapítást nyert, hogy Pozder múlt hó 15-én szabadult ki a mitrovicai fegyházból, ahol több évi büntetését töltötte ki.

Sok szép ajándékot talál a nyuszi Aich Nándornál Noviszád

Bogojevói hírek. Az előjáróság felszólítja az iparosokat, hogy a főbírói rendelet értelmében minden iparos köteles iparigazolványát az ipartestületi titkárnál hitelesíteni. — A Keresztos Ifjak Egyesületének működését nagy erkölcsi és anyagi siker mellett előadták a Mekszikói hősök című 5 felvonásos vallásos drámát. — A község morzsolt tengerit és zabot vásárol az apaállatok részére, közelebbi felvilágosítással a községi elnök szolgál. — A légvédelmi bizottság előadássorozatában Lakatos Tihámér a mérges gázokról tartott előadást. — A báni kulukot nyolcnapos közszemlére tették ki. — Az 1920-ban születettek lajstromozása befejeződött. A listát bárki megtekintheti és észrevételt tehet az esetleges hibák kijavításának érdekében. — Bogyoné Meiksner Katalin 61 éves korában elhunyt.

Úde lehet, kellemes szájíz. A legolcsóbb és legjobb szájíz és garatöblítő 3 csepp Növényharmat egy pohár vízben. Údit, frissít, fertőtleníti s megóvja a fogakat a romlástól. Egy üveg ára 12 dinár s hónapokig elegendő. Eredeti zöld csomagolásban mindenütt kapható.

Összetört a megvadult bika egy sztáribecsei munkást. Borovszki Sztévan sztáribecsei gazdálkodó tanyáján sulyos szerencsétlenség történt hétfőn. Horváth Ágoston munkást megtámadta a gazdálkodó megvadult bikája és uty felőkeltte, hogy Horváthnak több oldalbordája eltört. A sulyosan sérült munkást Noviszádra szállították, ahol kórházi ápolásban részesül.

Lányok, ne legyetek penészvirágok!

Férfiak, ne hagyjátok, hogy kihulljon hajatok! Megpróbáltatok-e már a struccotjást és a teknősbéka-kagylót? Az egyiptomi urak és högyek 3500 éve ezt a szert használták és egyszerű eredményt értek el vele! — ezt mondja Reifstahl asszony, aki a newyorki egyiptológus Wilbour-gyűjtemény könyvtárosa. Bizonyára tudja is, hogy mit mond, mert ez a gyűjtemény magában foglalja nemcsak az egyiptomi toalettszal teljes tartalmát a Kr. e. 1500 évből, mint pl. tükröket, krémartókat, ajakpirosító-foglatokat, szemöldökceruzákat, hajlúket, hajhullámosítókat stb., hanem az akkor szokásos szépségápolás valamennyi receptjét is. Már jóval Kleopátra előtt — mondja Reifstahl asszony — tudták az egyiptomi nők, hogyan tehetik magukat széppé mesterséges uton. Az az öröndetes, hogy ezek a receptek nem veszték el, hanem a fenti gyűjteményben mai nap is megtalálhatók. Már akkor is voltak, akik pirosították arcukat és ajkukat, festették szemöldökeiket és szempilláikat, lakkozták körmüket, hullámosították és hennázták hajukat, még pedig nemcsak högyek, hanem — urak is. A régen mult és a mai idők között csupán az a különbség, hogy akkor még nem ismerték az egészségügyi rendszabályokat és némely szépségápolási szer ártalmas is volt. Igy például az egyiptomi nők rizspora mézből és ólomfehérből készült. De lásunk néhány receptet, melyet a 3500 éves papirusztekercsek szépségápolásra ajánlanak.

»Hogy kopasz fejünkön haját növeszthessünk, keverjük össze oroszán, vizelő, krokodilus, macska, kigyó és zerge zsírját a kenjük be vele fejünket. Utána samárfogat törjünk porrá, keverjük össze mézzel és hasonlóképpen kenjük be vele fejünket.»

Vagy egy másik szer, mely a test izadtságát van hivatva megszüntetni:

»Dörzsöljük be egész testünket struccotjás és teknősbéka-kagylóból készült por keverékével.»

Ezek és a hasonló receptek évszázadokon át, a görög és római korban is ismeretesek voltak s csak lassanként, későbbi korokban merültek a feledés homályába. Reifstahl asszony mostmét közkinccsé kívánja tenni, hogy korunk högyei is használhassák azaz az egészen különleges szépségápolási cikket egyetemben, melyet a rómaiak Nérod idejében kezdtek Galból behozni s amely akkor a római birodalom fővárosában általános felhasználást talált. Ezt a nagyjelentőségű találmányt akkor főként a haj halványtására használták, ma pedig a szépségápolás általános használt, legfőbb cikke. Ez a cikk pedig — a szappan.

Vrbászi hírek. A novivrbászi refromátus és evangélikus templomban vasárnap este passióünnepséget tartanak. — Barbácsi F. novivrbászi özvegy házában tetőtűz volt. A kár jelentéktelen. — Rumpf Paul községi előjáró irodájából ismeretlen tettes ellopott egy perzsasapkát, amelynek értéke 900 d'nár. — A novivrbászi iparos énekkar közgyűlést tartott, amelyen ismét a régi vezetőséget választották meg. — A szombori betegségélyző pályázatot irt ki vrbászi fogorvosi állás betöltésére. — Hornyák Mária sztárvrbászi asszonytól Szrbobrán és Vrbász között a vonaton ismeretlen tettes ellopott 1000 d'nárt.

BEOGRADI ERTEKTOZSDE

Devizák: (kinálat — kereslet dinárokbán) + 23.5% prim.

Március 19.

London (egy font) 169.90—169.70, Páris (100 frank) 96.45—94.15, Newyork (100 dollár) 4435—4425, Genf (100 svájci frank) 1005—995, Milánó (100 líra) 225.80—223.70, Amszterdam (100 holland fr.) 2388—2350, Berlin (100 márk) 1795.83—1778.12, Brüsszel (100 belga fr.) 761—752, Szaloniki (100 drachma) magánkliring 31.35—30.65, Newyork magánkliring 5520—5480, Berlin magánkliring 1490—1470.

Állampapírok: 7%-os beruházási köcsön — 100, 7%-os H.p. bank köcsön — 100.61, 6%-os külföldi köcsön — 100.25, 7%-os külföldi köcsön 93—92, kötés 93, 4%-os agrárköcsön — 53, 2 1/2%-os Ratna Steta 435—434, kötés 434—433, 6%-os bég'uk 77.75—77.25, 6%-os da má't agrár 71.75—71.50, kötés 71.60—71.50.

Részvények: Narodna Banka kötés 7800, Agrarna Banka 196—194, kötés 196.

KÜLFÖLDI TÖZSDEFZARLATOK

Zürich: Beograd 10, Páris 9.52, London 16.80, Newyork 448, Brüsszel 75.85, Milánó 22 525, Amszterdam 238.85, Berlin 173.70, Szófia 3.50 (áru), Bukarest 3.40 (áru).

MARTONOSI HIREK. Nagyheti szertartások sorrendje a martonosi katolikus templomban: szerdán d. u. 3 órakor Jeremiás siralmak. Nagycsütörtökön reggel 8 órakor szentmise, d. u. 3 órakor S'ralmak. Nagypénteken reggel 9 órakor csonka-mise, utána Szentségkítétel. Kedvező időjárás esetén d. u. 3 órakor szentbeszéd a templomban, utána körmenet a kálváriára. Kedvezőtlen idő esetén d. u. 2 órakor stációjárás, utána szentbeszéd, majd Jeremiás siralmak. Este 6 órakor Szentségvisszahelyezés. Nagyszombaton reggel 6 órakor Szentségkítétel, utána tűz- és vízszentelés. Ezután következik a szentmise. Délután 5 órakor feltámadási szertartás a szokásos körmenettel. Husvét-napján 10 órakor ünnepélyes nagymise, amelyen a templom férfikara énekel. — A hirtelen beállott hóolvadás a község határát átszelő Köröspatak vizét és egyéb vadvízeket rendkívül módon megduzzasztotta s nagy területen víz borítja a szántóföldeket is. Tegnapi már olyan nagymennyiségű víz gyűlt össze a község közvetlen közelében, hogy erősen veszélyeztette a községet. A község előjárósága ezért segítséget kért a báni hivataltól a veszély elhárítására, mert a helyzet megvizsgálásával megbízott bizottság véleménye szerint csak a horogs-kánizsai országút átvágásával lehetne a vízet levezetni. — A katolikus templomban Szent József tiszteletére tartott kilencnapos ájtatosság végetért.

Péntekig lehet jelentkezni a budapesti gazdavonatra. A Budapestre március 29-én induló gazdavonatra jelentkezni lehet március 22-ig, péntekig, mely időpontig jelentkezéseket elfogad a Duna-Tiszavidéki Gazdasági Egyesület, Petrovgrád, Kr. Alekszandra ul. 25. Szentán a Gazdakörben Megadja István titkár, a Bácskai Gazdasági Egyesület Szombor, a PUTNIK Üszes főokta' Noviszád, Petrovgrád. Vrsac. Sztáribecse, Vel. Kik'nda, Szubot'ca Szombor, valamint a Fruska Gora turistaegegyület kirendeltségel. Minden jelentkező a fenti időpontig gondoskodjon a számára szükséges panó biztosításáról a fenti helyeken. A gazdavonat pontos indulását, a csatlakozóhelyekre való érkezést közlik a napilapok.

NÖVÉNYHARMAT-POSTA. A

mai honorált versek:

Vásárolhatsz ezerféle balzsamot, Egy sem pótolja a Növényharmat-ot!

Nem kell ide szemüveg, Zöld skatulya, zöld üveg, »Növényharmat« ily valódi, Benne nem is fogsz csalódn!

Aliquis, Sombor.

Évszázados tapasztalat

Párlata a »Növényharmat«!

Kucsera Ilonka, Jaša Tomić.

★

Katolikus istentiszteletek Feketicsen. A feketicsi katolikus templomban husvét mindkét napján délelőtt magyar—horvát—német nyelvű szentbeszéd, utána pedig szentmise lesz, amelyet Mosch'na András malligiosi vikárius tart.

Fényképező-gépet Barta i Drug, Noviszád, fotó szaküzletben vásároljon. Nagy választék. Olcsó árak.

A külföldi állampolgárok tartózkodási és munkavállalási engedélyeinek felülvizsgálása. Ez év február 25-1 launkban közzétük a noviszádi rendőrség rendeletét a Noviszádon tartózkodó külföldi állampolgárok tartózkodási és munkavállalási engedélyének felülvizsgálására. A rendelet szerint minden külföldi állampolgár (az emigránsok is) köteles jelentkezni a rendőrigazgatóság első emeletén lévő 14-es számú szobában és bemutatni iratait. Mivel a jelentkezési határidő március 25-én jár le, a rendőrigazgatóság ismételten felhívja a Noviszádon tartózkodó külföldieket, hogy a hatánapig nyujtsák be az előirt jelentkezési ivatek a szükséges okmányokkal együtt. Ellenkező esetben a törvény szerint megbüntetik őket és azoktól a külföldi állampolgároktól, akik nem tartják be a hatóság rendeletét, megvonják a tartózkodási engedélyt. Közelebbi felvilágosításokat a rendőrigazgatóság 14-es számú szobájában adnak.

Női kabátok, fűzők, melltartók, kesztyűk és harisnyák szaküzlete: Fischer J. és Fia, Novi Sad, Trg Oslobođenja 2.

5 kérdés:

1. Mi a Yankee-doodle?
2. Hol volt Lebedia?
3. Hogy hívják New-York legfontosabb utvonalát?
4. Mi a címe Galsworthy leghíresebb nagy regényének?
5. Melvik Budapest leghosszabb utcája?

Válasz

tegnapi kérdése. nkrca

Kérdés: Ki volt a pápa Kr. u. 1000-ben?

Felelet: II. Szilveszter.

Kérdés: Mit neveznek fekete gyémántnak?

Felelet: A szenet.

Kérdés: Kik voltak a moriszkók?

Felelet: Azok a mohamedánok, akik a spanyol inkvizíció idején elhagyták vallásukat.

Kérdés: Mi volt a sz'nhedrium?

Felelet: A zsidók legfőbb hatósága a rómaiak idején.

Kérdés: Mi a nevük a Karszt földtöcséreinek?

Felelet: Dolina.

ITT AZ ALKALOM

egészségének megvédésére. Olvasa el dr. Zemplényi Imre igazgató-főorvos könyvét, amely tudományos biztossággal, de kellemes könnyedséggel tárgyalja a betegség és egészség kérdését. A könyvet husvétii lapunkhoz ingyen mellékeljük

Előadás a noviszádi Népegyetemen. Ma, szerdán este a noviszádi haladó nők egyesülete által szervezett Népegyetemen, a fiugimnázium dísztermében Gyukics-Saulics Anika tanárnő előadást tart Jankovics Milica írónőről.

Hasznos kuturmunkát is végez a novacrnjai Mezőgazdasági Egyesület. Novacrnjáról jelentik: A Mezőgazdasági Egyesület minden alkalmat felhasznál, hogy a népművelés ügyét az iskolán kívüli népoktatás keretében előbbre vigye. Így március 14-én tartott értekezletén elhatározták, hogy minden összejövetel vagy gyűlés alkalmával felolvasásokat tartanak a kultúra és népművelés érdekében. Az értekezlet után Blacsi Pál elnök felolvasta dr. Hady Antal »Idejekorán menjünk orvoshoz« című kitűnő előadását, majd Selmeczy János titkár dr. Andriska Viktor »A légy az egészség veszedelme« című tanulságos cikkét általános tetszés mellett. Az előadásokat szépségű közönség hallgatta végig a Deák-féle vendéglő nagytermében.

Közyűlések napja Szomborban. Vasárnap március 17-én tartotta évi rendes közgyűlését a szombori Magyar Iparos Dalárda. A közgyűlésen Zwirschitz Károly elnököt. A szokásos évi jelentés és a pénztári jelentés felolvasása után, az egybe gyűltek a következő vezetőséget választották: elnök Zwirschitz Károly, ügyvezető elnök Répits Ferenc, alelnök: Taubner Ferenc, igazgató: Hrabovszki István, jegyzők: Burnách Dénes, Székely József, pénztárosok: Schwerer József és Hercog Vince, karmesterek: Hengen Mátyás, Krizmanits István, kottatárosok: Dzsida Ferenc, Albrecht Sándor, szertáros: Buzik István, számvizsgálók: Pálmay József, Reffle László, záslórtartó Lindtner István. A Választmány tagjai: Bogdán Mátyás, Deogáró István, Francz Imre, Gép József, Hajnal Péter, Jurisics József, Kandler Nándor, Karlé János, Kovács Antal, Pastrovics Gyula, Radicevich Sándor, Schmidt Fülöp, Szücs János. Póttagok: Csaplár Nándor és Milánkovics József. — Ugyancsak vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését a szombori Jugorasz is. A közgyűlésen Bözörményi Vása kerületi titkár és Mamutovics Nikola központi vezető tag is megjelent. A jelentések elhangzása után a következő tisztikart választották: elnök: Lugomerszki Száva, kereskedősegéd, alelnök: Mess Mátyás textil munkás, titkár Mészics Jován és pénztáros Janyákovics Boskó lett. — A »Bánati« kugli klub is vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését, amelyen az alábbi vezetőséget választották. Diszelnök: Konyovics Nikola, elnök: dr. Vujevics Pál, alelnök: Mijics Zsivojin, ügyv. elnök: Szávics Budimir, titkár: Mácics György és Kovacsics Péter, pénztáros: Pávics Szteván lett. Ezenkívül még a felügyelő bizottságot és választmányt is megválasztották.

SZINHÁZ-FILM

Kulturáltságunktól függ egész életünk...

A sztáribecsei Alsóvárosi Katolikus Kör közgyűlése

A sztáribecsei Alsóvárosi Katolikus Kör vasárnap délután tartotta évi tisztújító közgyűlését. A közgyűlésen megjelentek a testvéregyesületek képviselői is. A közgyűlés megnyitása után Csizofszki István plébános elnök közvetlen szavakkal üdvözölte a vendégeket és a megjelent tagokat, ami után vázolta az egyesület múltévi működését. Beszédében hangoztatta, hogy az egyesület vezetősége a legnagyobb lelkesedéssel intézte az egyesület ügyeit, a tagok egy része azonban nem mutatott olyan érdeklődést a kör munkája iránt, amint az megérdemelte volna. A vezetőség a kulturális nevelésen kívül megismertette a tagokat az időszerű gazdasági kérdésekkel is, egyszerűen

minden tőle telhetőt megtett a tagok tudásának és anyagi érdekeinek előmozdítása érdekében.

Beszéde végén kiemelte a szövetkezeti eszme fontosságát a kisebbség életében.

Az elnök fejtegetéseit nagy figyelemmel hallgatták a jelenlevők, majd Kádás Mátyás pénztáros az egyesület vagyoni helyzetéről tett jelentést. A jelentés szerint az egyesület múltévi bevétele 44.441 dinár, kiadása 41.131 dinár volt. A könyvtárosi jelentést Pozder Ferenc terjesztette elő. A kör 1375 kötet könyvvel rendelkezik, az elmúlt évben 1672 kötet volt forgalomban.

Ezután Cziráky-Fetter Imre, a kulturbizottság elnöke mondotta el beszámolóját. Beszédét a kisebbségi kulturális élet vázolásával kezdte.

— Ha valaki figyelemmel kíséri a kisebbségi napilapokat, bizonyosan megállapította már, hogy a sok világrendítő szenzáció mellett, sok bennünk a különböző egyesületek kulturtevékenységéről, egyes előadásairól, kulturdélutánjairól szóló beszámoló. Szinte szemmel látható minden község minden egyesületének lázas munkája, szinte versengve rendezik a sok előadást, kulturdélután, olyannyira, hogy manapság szinte már azt sem lehet mondani a legkisebb faluról, hogy eseménytelen az élete, mert bizony ritka a hét (persze téli napokban), amikor valahol valami előadást ne rendeznének. Még jól emlékszünk arra az időre, amikor a világ minden kincséért sem tudtunk előadót találni egy-egy előadás megtartására. Végre esztendők múltán felébredt az arra hivatottak lelkiismerete s ma már van előadó elég. Szinte félek hozzátenni azt, ... csak hallgatójuk legyen mindig elég. Ennek a nagy kulturláznak egyik elsőrangú oka, a mi kisebbségi életkörülményeinkben rejlik.

Kisebbségi sorsunk természetéből következik az a szomorú, nehéz valóság, hogy a társadalmi élet egy csomó megnyilvánulásából részben ki vagyunk zárva, részben tehetetlenek lévén nem nyomunk sokat a latba. Sokáig alvó élniakarásunk azonban utat tört magának s csak természetes, hogy arra felé vette utját, ahol kevesebb akadályt látott maga előtt: a kulturális tevékeny-

ség felé. Ez az oka annak, hogy a kisebbségi magyarság élniakarását hirdető újsághírek nagyrésze ma: kulturális hír.

Amilyen örvendetesek ezek, olyan szegényesek, olyan fájdalmasan tehetetlenek, sokszor szinte kétségbe ejtők a politikai és gazdasági híreink. Mert szerintem ott kezdődik számunkra az első politikai jóhir, ha minden kisebbségi magyar egy táborba jut s ott kezdődik az első gazdasági örömhír, ha minden falunak lesz bevásárló és értékesítő szövetkezete s ha szervezetségünkkel elérjük azt, hogy alig lesz magyar munkanélküli. Mind a háromtól messze vagyunk még, ha kisebbségi életünk e két utóbb említett tevékenységét vizsgáljuk, szinte kétségbe kell esnünk az ott ásitó eseménytelenség, gyámoltalanság, és tehetetlenség láttára. Egymással szemben álló tömegeket látunk. anélkül, hogy a tömeget alkotó egyes emberek tisztában lennének egymás véleményével vagy a velük szemben állók célkitűzéseivel. Vihasos politikai és gazdasági véleményeket hallunk, de

a hangos vélemény mögött sir a tudatlanság.

Nagy gazdasági megmozdulásokat emlegetnek, de egyhelyben állnak. áldozatkészségről szónokolnak, de pénztárcájukat fel nem nyitják. Egymásrautaltságról zokognak, de undorodnak megfogni a testvérkezét.

Ezután a kisebbségi öntudat kifejléséről beszélt. — Még mindig nincs kisebbségi öntudatunk — mondotta. Hiányzik a helyzetünk okos meglátására való képességünk. Ezért van szükségünk műkedvelő, ismeretterjesztő előadásra, összejövetelekre és hasonlókra. Mert mi a kulturmunka? Talajelőkészítés.

Minden kulturst egy-egy lélek-ugarolás,

egy-egy gyomirtás minden jó könyv, egy-egy mélyszántással ér fel minden szindarab, és egy-egy szent magvetés minden tanfolyam. A jó aratáshoz az Istenáldáson kívül becsületesen elvégzett munkára is van szükség s ezt a munkát senki el nem végzi, el nem végezheti, ha mi nem fogunk hozzá, ha mi még erre is lusták, közömbösek vagyunk. Ha pedig erre is közömbösek és lusták vagyunk, hogy álmodhatunk arról, hogy politikai és gazdasági téren eredményeket érjünk el? Okos politikához is, okos gazdasági fejlődéshez is megmunkált talaj kívántódik és mi csak akkor érhetünk el eredményeket, ha tanulunk, hagyjuk, hogy tanítsanak bennünket, hogy eljuthassunk bár addig a fokig, bár oly magasra a kultúra révén, hogy megláthassuk abból a magasságból, mik vagyunk, hol vagyunk, mi a teendőnk.

Ezután a kör munkájával foglalkozva örömmel állapította meg, hogy abból az ifjuság derekasan kivészi a részét. Ezzel összefüggésben köszönetet mondott Brankovics Lajosnak a Keresztes Ifjuság elnökének odaadó munkájáért, köszönetét

fejezte ki a keresztes ifjuságnak, a kultúra előadás sok előadójának, szereplőinek s a műkedvelő gárdának. Végül felhívta az egyesület tagjait, hogy vegyenek részt a kör kulturális munkájában, ne idegenkedjenek attól, mert — fejezte be beszédét —

kulturáltságunktól függ politikai és gazdasági egymásratalálásunk, egész életünk.

Cziráky-Fetter Imre fejtegetéseit nagy ovációval fogadták a közgyűlés tagjai. Utána megállapították az új költségvetést, majd megválasztották az új vezetőséget az alábbiak szerint: elnök Csizofszki István, alelnök Józsa János, jegyző Mészáros Armand káplán, pénztáros Kádás Mátyás, másodpénztáros Várkonyi József, könyvtáros Pozder Ferenc, másodkönyvtáros Mák Mihály, ház-nagyok Nagy Mihály és Májer Sándor, ellenőrök Sági János, Józsa Ferenc, választmány: Cziráky-Fetter Imre, Mák Péter, Neogrady József, Szakács Antal, Cvitkó György, Sági János, Sági József, Rumincsak János, Kovács György, Varnyu Lajos, Faragó Károly, Tóth Urbán, Tóth Sándor, póttagok: Cseh Antal, Krajt már István, Szilágyi Péter, Nagy József, Kulturbizottság, vezető Cziráky-Fetter Imre, tagok: Sági János, Sági József, Mák Mihály, Faragó Károly, Józsa Ferenc, Vigalmi bizottság, vezető Balázs László, tagok Faragó Károly, Mák Mihály, Sági János, Sági József, Koncz István, Balaska Imre, Balaska János, Kiss István, Csábi Sándor, Pásztor János. Gazdasági bizottság tagjai: Várkonyi József, Kádás Mátyás, Rumincsik János, Faragó Károly, Mucsi Mihály, Mészáros József, Péter fia), Megyeri György, id. Pásztor Ferenc, Ördög András, id. Varnyu Imre.

A választások megejtése után dr. Zelenay Miklós ügyvéd a Magyar Népkör és a Gazdakör üdvözlétet tolmácsolta. Dr. Balassa Pál és mások az alakulóban lévő malomszövetkezetbe való belépésre hívták fel a jelenlevőket.

A közgyűlés ezután Csizofszky István plébános zárószavaival befejeződött.

««(III)»»

A szombori katolikus legényegylet vendéglátéka Batánán. A szombori katolikus legényegylet husvét hétfőjén a batánai tűzoltótestület meghívására előadja a »Csók a pusztán« című háromfelvonásos színművet, melynek szombori sikeres előadásáról annak idején már beszámolt a Reggeli Ujság. Ez az első eset a háború után, hogy szombori műkedvelők vidékre meghívást kaptak.

Jólsikerült gyermekelőadás Martonoson. A martonosi iskola gyermekek virágvasárnapon fényesen sikerült műsoros délutánt rendeztek a Katolikus Kör színpadán. A műsor keretében több egyfelvonásos, énekszámokat és verseket adtak elő nagy sikerrel. A Tanfelügyelő című jelenetben a fontosabb szerepeket Sebők Józsi, Almási Ferenc és Demus János alakították. A k's baba beteg c. jelenetben Sárkány Eszti, Fátyol Emília, Huszár Pisti és Hugyi András szerepeltek. A cigány mint életmentő c. egyfelvonásosban közreműködtek Radics Ferenc, Danics Károly és Mazák Baba. Szőlősi Eszti jó sikerült monológot adott elő. A Koldusasszony c. jelenetben játszottak: Bata Jovánka, Csikós Magda, Orosz Mária, Martonosi Rózi, Nagy Krisztina, Dancsó Piroka és Halász András. Verseket szavaltak: Olovics Margit, Püspök Ilonka, Demus Etelka, Gubi Ica, Papp Pisti és Gubi Pisti. A darabok betanításáért a helybeli tanárokat illeti dicséret.

„Új arcu magyarok“

A szombori Magyar Közművelődési Egyesület kulturdélutánja

Hogy kik azok és miért új arcuk azok a magyarok a költészetben, azt Dr. Kührner Béla bevezető előadásában szabatosan, de költői lendülettel mutatta ki. A »jót és jól« költői elv változásával bemutatta annak csúcra jutását Petőfi és Arany költészetében. Mint kövesedett meg aztán ez irány a nagyok utánzóinál és epigonjainál, mint veszélyeztette ez a fejlődést és mint tör magának utat ez »anyagelvű« költészetből Revcizky és Vajda János elszigetelt kísérletei után Ady új idők dalival. Közönségének szemléletesen világosan mutatta be Ady egyéniségét és meggyőződésünk, hogy sok zavaros elképzelés után ép az ő előadása járult sokban hozzá, hogy ez új arcu magyar képe helyesen vetődjék figyelmes hallgatói elé. A lényegest hatástanos tudta megragadni és tolmácsolni. Nem irodalmi értekezést adott, hanem

utmutató, magyarázó volt Ady költészetében.

Ugyanezt cselekedte a bácskai földszülőltjének Kosztolányinak költészetével. Festette ennek küzdelmét önmagával és Ady hatásával. Mily nehéz volt Ady szótárának lenyűgöző hatása alatt is új hangokat találni a költő új eszméihez. Mert ezek benne is megvoltak, talán annyira, mint Adynál: az új arcu magyar ő is. A latin kultúra és szellem hatását mutatta be aztán a harmadik új arcu magyar — Babits — verseiben. Ennek európai magaslátat magyar jellegzetessége mellett is már könnyebb volt kimutatni; a »poeta doctus« elismerése az olasz nagy irodalmi díj elnyerésével külsőleg is

megegerősíti ezt.

Előadása megerősítésképp felvultatta ez új arcu magyarok költészetének legsajátosabb darabjait.

Ebben is szerencsés kezű volt.

Elmondásukra egy egész új szavaloikarra, megértő megjelenítőkre volt szüksége. Ezeket is megtalálta. Szinte hihetetlen, mi telik ettől a sokat korhólt szombori magyarságból. Szauerborn Mária úgy szavaltta Adyt, hogy

a hallgatóság teljesen Ady hatására alá jutott.

Nem szavalt. Megjelentette a költő érzelmeit, sokszor valami egészen benső meglátással, odaadással. A Páris utáni nosztalgia, aztán a szülőfalu rögének szeretete, Istenbe vetett hite és egy nyári éjszaka emlékezése ott rezdült a fülelt terem levegőjében. Hallgatói meghatottan hallgatták. Ugyanezt mivelté Liebhárdt Éva Babits verseivel. Még a külső megjelenése is valahogy összhangban volt ennek az artisztikus költőnek csiszolt szavaival. A Babits versek cizellált szépsége valami bájos közvetlenséggel jelent meg szemmeláthatóan a közönség előtt. Elhitték, hogy Babits a szépség rajongója. Kosztolányit Bernhardtné Dömötör Aranka jelenítette meg. Költőivadéki maga is, szombori hirtneves költő unokája, nem csoda, ha a bácskai költőben megtalálta a jellegzetes erőt és ihletet. Az a nehéz »Lánc, lánc, eszterlánc...« is meszterkéletlenül hangzott el ajkáról. A férfiakra, különösen Dr. Müller Jánosra, jutottak a költők erősebb hangjai. Dr. Müller János újra megmutatta, hogy új idők új dalainak

is ép oly interpretátora, mint a magyar irodalom nehezen klasszikus darabjaié. Német Géza derekasan felelt meg feladatának.

A zene új arcu magyarjainak — Dohnányi, Kodály, Bartók — képét Dr. Kiss Lajos bevezető előadása rajzolta meg világosan és érthetően, pedig mily nehéz egy nem zeneértő, vagy nem ezt a zenét értő, közönségnek zenei evolúciót vagy revolúciót mutatni be.

Sikerült.

A közönségnek támadt és helyes fogalma támadt arról, mit jelent e három alak a magyar zene számára. Igaz, hogy itt a bemutatott zenedarábok és azok sikerült kivitele is hozzájárult a sikerhez. Kiss János zenetanár igaz érző művészettel játszotta el Bartók Medvetáncát és Este a székelyeknél, Kodály Meditációját és végül legsikerültebb bemutatással Dohnányi III. rapszódiaját.

Aztán tele lett a dobogó szombori »új arcu magyarok«-kal. 35 kis magyar gyerek! 35 magyar énekes! 35 kis magyarból álló gyermekkar. Pöttöm kis lányoktól egészen polgárista tanulóig. Gömbölyű arcu kis fiúk olyanokkal, kik fejjel nagyobbak náluk Szépen, tisztán, anyai gondnal öltöztetve, bár legtöbbször ez az anyai gondosság volt legnagyobb disze. Aztán előlépett egy komoly kis fiú. Meghajtotta magát magyarosan, tisztességtudóan. Elmondta, a daluk szövegét, hogy »Csipkefa bimbója, kivirult...« stb. Aztán fújták az új arcu kismagyarok azt a kétszólamu gyermekdalát Kodálynak.

Ez volt az est leghatásosabb pontja.

Meg is kellett ismételnők a számot. (Jutalmul ott a közönség előtt kapott is mindegyikük egy szép ma-

gyar mesekönyvet. A közönségnek ez is tetszett.) Emellett nehéz dolga volt a szóló énekeseknek, de győzték. Hász Irén a Molnár Anna tragédiáját énekelte teljes művészi készséggel, messze túlhaladva a szokott énekes teljesítményeket. — Összhangban volt a hang, a stílus és a szöveg. Már nem ígéret, hanem tehetség. Kandler Nándor nélkül el sem képzelhető már énekprodukción. Bartók két népdalfeldolgozása jellegzetesen hangzott fel, másképp mint a nóta, de magyarosan, népdalosán.

A Magyar Olvasókör nagyterme nem tudta befogadni a közönséget.

Még álló alkalmatosság sem jutott, még a melléktermekben sem akadt hely. És ez a közönség tömött, kényelem híján, kitarított végig, pedig a műsor sok, tulsok volt. Amivel az előadó kezdte az előadását, a »jót és jól« elvének megvalósításával még ezt is elnézi a közönség, hogy szűken van, hogy helyhez van szegezve, hogy tömött, hosszú a műsor — mert jó. (Dr. K-n D-ő)

«««(★★★)»»»

Kulturdélután a bácsopolai Katolikus Körben. Vasárnap délután tartotta március havi ingyenes kulturdélutánját a bácsopolai Katolikus Kör a Puhallak vendéglő nagytermében. A kulturdélután igen jól sikerült, a hatalmas terem megtelt hallgatósággal. Először Würtz Ferenc kaplán »Öszentésége XII. Pius-ról« olvasott fel, amit a közönség nagy figyelemmel hallgatott végig. Ezután Szalóky József felolvasta a Reggeli Újság Közművelődési Tanácsának előadás sorozatából a »Hogyan éljünk egészségesen« című tanulságos és oktató tanulmányt. Befejezésül Kremer Rezső humoros novellát olvasott fel dr. Szalay László könyvéből a »Vasárnap délután« a hallgatóság állandó derűtsége közben.

De még a nagy gonddal kiválogatott ezredesek közül is többen bucsut vettek az osztrák kapufélfától: gróf Forgách Simon, báró Andrassy Pál és Bagossy Pál kuruc tábornokokká lettek.

Aki pedig nem jöhetett haza, mint Pál deák: az átszökött a bajorhoz, a franciához s ennek folytán Lajos királynak és Miksa Emánuel bajor választónak olyan jó dolga volt, hogy egy-egy kuruc huszárezredet állíthatott föl Lipót magyar huszáraiból: hát így vette hasznát a császár a kötéllal fogott magyar katonának, Szavoyai Jenő herceg nagy bosszuságára és bánatára.

Pedig a bécsi kormány mindent elkövetett, hogy Rákóczi varázshatalmát idejekorán megtörje.

Mikor már a fűszálak is az ő nevést sutították a Javorinától az alibunári nádasokig: ügynökei által e' terjesztette azt a hirt, hogy a fejedelem erőszakos halállal meghalt Lengyelországban.

S hogy megmérgezze a nép lelkét, azt kürtölte, hogy Rákóczi iszentelen bünt követett el Lengyelországban: eleszabitotta annak a főurnak a feleségét, aki menedéket adott neki, de kisült a turpisságs a lengyel főúr párbajra hívta és levágta a fejét.

Hanem, akit a magyar nép szívébe zár, azt hiába rágamazzák előtte, hiába feketitik be szerencsenné.

Senkisémet adott hitelt a förtelmes mende-mondának, — mint ahogy másfél századdal később

(442)

azt se hitte el senki, hogy Kossuth Világos után magával vitte az ország kincsét, hogy nagyuri módon éljen a külföldön belőle.

Tavasz nyitásával már öt-hatezer fegyveres kuruc lappangott a Felső-Tisza vidékén, a beregi, unghirengtetegben, várva a jeladást, várva a vezért.

Az önkéntes kapitányok haditanácsot tartottak egy nagy tölgyfa alatt s elhatározták, hogy behívják a fejedelemet és hű társát, gróf Bercesényi Miklóst.

Van vagy nincs külföldi segítség: jöjjenek haladéktalanul, megkezdheti a szabadságharcot az ország a maga erejéből.

A követségre a tapasztalt, vén Pap Mihályt és Thököli volt kuruchadnagyát, a szatmári Bige Lászlót választották meg.

Kötelességüké tették, hogy keressék meg Rákócziakat Lengyelországban, bárhol vannak is s terjesszék elébük a kuruc sereg föl-szó'itását.

Nagyobb bizonyosság kedvéért még megbízólevelet is állítottak ki számukra, amelyet valamennyi fölkelő vezér aláírt.

Amíg aztán ők odajárnak, az itthon maradtok folytatják a titkos toborzást és tovább gyűjtik a fegyvert és az élelmiszert.

A két kiküldött ruthén parasztnak öltözködve azonnal elindult a határ felé, hogy teljesítse a reábizott nagy föladatát.

Hosszas bolyongás után végre valahol a Sztrij partján hallották valamely lengyel főúr csatlósától, hogy Sieniavszky palatinusnál, Brzezánban van néhány magyar uraság, — talán ezek lesznek Rákócziék.

A két magyar most már egyenest Brzezánnak vette útját és ott a palatinus után tudakozódott.

— Ott fönt találhatják meg, a várban, jó emberek, — mondták a brzezániak, — ha ugyan idehaza van. Hanem a hercegszszonyt láttuk a minap, itt járt a városban, egy nagyon szép és nagyon előkelő fiatal uriember társaságában.

Pap Mihály és Bige László tehát a várhegyre ballagott.

Őrség állította meg őket a huszárvár előtt. Így nevezték akkoriban azt az előretolt várcskát,

amely a hegy lábában a várkapuhoz vezető följáratot védelmezte. — Megállj, hé! — kiáltott rájuk az őrség, — mi járatban van ketmetek?

— Az erdélyi fejedelmet, Rákóczi Ferenc őnagyságát keressük, — állt elő az öreg Pap Mihály — mert hogy jobbágyai vagyunk onnét hazulról.

— A fejedelem ur őfensége nincs idehaza, — mondotta az őrsparancsnok, — vadászaton van a herceggel és a hercegnővel.

Pap Mihálynak és Bige Lászlónak nagyot villant a szeme.

Megta'álták tehát azt, akiért tüvé tették az egész tartományt.

— A kíséretéből sincs idehaza senki? — kérdezte Pap Mihály uram.

— Dehogyan nincsen. Itten van a gróf ur is.

— Micsoda gróf ur?

— Gróf Bercesényi Miklós.

Bercesényi Miklós! Ujabb nagy öröm a két titkos követ számára.

— No ha itten van Bercesényi Miklós, — szólott Pap Mihály, — jelentsék meg őméltóságának, Munkácsról van itt az öreg Pap Mihály, meg Szatmárból Bige László, aki hadnagy volt Thököli fejedelem seregében.

Amíg az üzenet fölment a várba s megjött Bercesényi válasza: a két ember nyugodtan várakozott a huszárvár előtt.

Végre kinyílt a sorompó, majd a kapu, bebocsátották őket s két fegyveres föl kísérté a várba, a palotába, Bercesényi apródja elé.

KÖZGAZDASÁG

80 éves a naftaipar

Az olaj felfedezéséről a naftaipar feltalálásáig — Románok az olajfelfedező élén — A legfiatalabb naftaiparosok; a magyarok

A világ fegyverrel és vérrel ünnepli a naftaipar születésének 80. évfordulóját. A szörnyű csatazaj elnyomta a pohárköszöntők hangját, melyek olajfőlése multjának dicsőségét zengték s így a sajtóra hárult a feladat rövid cikk keretében emléket állítani az anyagnak, mely gyűlékonyságánál fogva lángbaborította a világot. Az emlékbeszéd valószínűleg kihangsúlyozta volna Drake newhaveni vasuti kalauz nevét, aki az első olajfúrás eszközlés s

80 évvel ezelőtt megvetette a naftaipar alapjait.

Természetesen az olaj már ezelőtt is ismeretes volt az emberiség előtt. A görögök állítólag Kr. sz. e. a IV. században, a japánok ezer évvel később, a németek saját földjükön 273 éve világitották már naftával. Utánuk közvetlenül a románokat illeti a felfedezés dicsősége s csak később jöttek az oroszok, csehek, lengyelek, legkésőbb pedig az amerikaiak. Nem. Legkésőbb: a magyarok.

ők a legfiatalabb olajfelfedezők és naftaiparosok.

Amíg azonban a naftaipar a magyarok kezéhez is eljutott, már tekintélyes multtal rendelkezett. Története akkor kezdődött, amikor Nyugaton az emberek abbahagyták az aranyásást, mert jövedelmezőbbnek vélték, ha naftalyukfúrásokkal kísérleteznek. Megesett ugyanis, hogy Mexicóban például egy ilyen lyukból naponta 27 ezer tonna olaj szökőkút módjára tört fel. Ebből az egy forrásból 15 év alatt 7 és fél millió tonna olaj buggyant elő. Romániában is akadt 1903-ban egy olyan szökőkút, amely 400 méter magasra

ivelt s óránként 1000 tonna naftát dobott felszínre. Az olajkutat tulajdonosai mérhetetlenül meggazdagodtak.

Később feltalálták a naftavezetékét, melynek ötlete Van Syckle nevéhez tűződik, de értékesítője Rockefeller lett. Az egyik leghatalmasabb vezeték ma az iraki, melyet a franciák és az angolok fektettek le s

hossza 1600 kilométer.

A világ termelés ma már megközelíti az évi 300 millió tonnát. Ebből az amerikai Standard Oilra esik kb. 35 millió, az angol-holland Royal-Dutchre 32 millió, az orosz-szovjet naftaszindikátusra 30 millió tonna. Ettől függetlenül Amerika termelése az idén 170—180 millió tonnára, a szovjetuné 30, Venezueláé 28, Iráné 10, Holland-Indiáé 8, Romániáé 7—8, Mexikóé 6, Iraké 5, Kolumbiáé 3, a többi államoké összesen 15 millió tonnára becsülhető. Mindebből az amerikaiak az USA, Columbia, Peru, Mexico, Bolivia termése, az angoloké egy rész az USA-ból, továbbá Venezuela, Argentina, Mexico fele, Paraguay, Holland India, Perzsia s ib Amerikának és Angliának ezenkívül mindenütt van olaja, ahol olaj egváltalában található, mert ők a finanszírozók. Rajtuk kívül csak egy olajnagyhatalom van: az orosz. Franciaország mam ár csak Mossulból látja el magát és az angoloktól vásárol. Az olaszok albániai és Párma-bolognai petróeuma jelentéktelen. A németek évi fél millió tonna természetes olajat termelnek ki s ma már 2 és fél millió tonnát műuton állítanak elő. Ezzel szemben háborus szükségüket 15—20 millió tonnára becsülik.

Az olaj fontossága a motorizálás

előretörésével kezdődött. Amikor 35 évvel ezelőtt Lord Fisher az angol admirális első lordja bebizonyította, hogy egy tehergőzös nyolcszori szénfőlévétellel teszi meg azt az utat, amit egy motorhajó az otthonról hozott olajtűlével fut meg, a hadiflottaát motorra építették át. Néhány évülzed alatt pedig ugyszólván minden motorizálódott s az olajfogyasztás hihetetlen mértékben megnövekedett.

A köztudat Magyarországon mindössze hét éve ismer olajkutatást s azt hiszi, hogy csak két éve termel naftát. Ez az időpont összefügg az amerikai székhelyű European Gao et Electric Company magyarországi terjeszkedésével. De már jóval azelőtt, hogy az amerikaiak magyar területre léptek volna, már volt eredményes olajkutatás

Magyarországon. Először 1884-ben furtak naftalyukakat.

1902-ben a szelencei volt a legsikeresebb, mert 14.902 mázsa olajat hozott a felszínre s megtörtént, hogy egy 719 méteres furatból

4 óra alatt fél vagon olaj tört elő!

1906-tól 1915-ig az évi átlagtermelés 25 vagon volt. Az olajpionerek első furásai a Muraközben, az Iza völgyében, Szaacsonon illetve Sze'encén történtek. Mintegy hét éve annak, hogy az Eurogasco amerikai olajkutatótársaság nagy áldozatkészséggel fogott a magyarországi olajkutatáshoz. Izgatták őket a pionerek eredményei. De v'szont óvatosságra intette az Anglo Persian Oil horvátországi sorsa, ahol az angolok sok pénzt pocskoltak el s teljesen hiába. Az Eurogasco mindjárt kezdetben 7 millió pengőt ölt bele a magyarországi kutatásba. 1933-tól 1937-ig csak kutatott. Dr. Strausz László és dr. Kretró Miklós magyar geológusok Ruedemann Pál az Eurogasco főszalértőjének vezetése alatt öt éven át térképezték a magyar földet s a geofizikusok 9.677 állomáson végeztek megfigyeléseket. 1933 július 6-án a magyar államkincstár 40 évre adott koncessziót az Eurogasco által alapított Magyar-Amerikai Olajipar R. T.-nak. A szerződés szerint a magyar államnak a

földi olaj után 15 százalék részesedése van (a földgáz után 12 százalék). Ekkor kezdődött csak el az igazi munka. Hosszu évek fáradságát az utóbbi másfél esztendőben már komoly siker jutalmazta. 1938-ban Magyarország évi olajszükséglete kb. 24.000 vagon volt, amelyet addig külföldről hozott be.

1939-ben pedig Lipse (Budafapuszta) már napi 45 vagon olajat termelt.

Ezenkívül még Mihályin, Görgetegen, Inkén stb. folyt az olajtáró munka. Ha nem kellene számolni a motorizálás magyarországi erősítemű fejlődésével, akkor már 1940-ben (az Eurogasco véleménye) Magyarország nem szorulna olaj importra. A tényleges helyzet azonban az, hogy Magyarország továbbra is kihatáználja romániai kontingensét. Szakkörökben valószínűnek tartják, hogy a Duna-medencében s a Kárpátok mentén még igen sok olajat lehet majd találni. Megeörsíti ezt a feltevést Foscaneanu tanár is a híres román geológus és olajszakértő, aki úgy hiszi, hogy Erdélyben, ahol óriási mennyiségű földgáz van, különösképen a Kárpátgerinc alatt nagy olajforrások rejtőzhetnek. Ez az olajvonal a régi Lengyelország felől vezet délfelé s

határt képez a magyar és a román olajlelő göcek között.

A nem hallott pohárköszöntő többi adatait naponta sokszorosán ismétli a világsajtó s őszintén sajnáljuk, hogy nyolcvan év elmúltával e cikk keretében a naftaipar születésére kellett emlékeztetnünk. Jobb lett volna, ha a newhaveni kalauz sohasem jön rá a föld kincsenek iparosíthatási titkára s ma is a görögök tudatanságánál tartanánk, akik csak világitottak az olajjal. Talán most kevesebb vér folyna, kevesebb gép ontaná a halált és nagyobb lenne a világoasság.

Kalotai Gábor

Reggeli Ujság

a magyarság napilapja

— Miféle szerzet kigyelmelek? — kérdezte Kálnássy Istók.

— Magyarok vagyunk, a fejedelem ur jobbágyai s a Beszkideken összegyűlt kuruc sereg kiküldöttéi, — felelte Pap Mihály.

Erre egészen megnyílt a szomszéd terem félig behajtott ajtaja s Bercsényi Miklós lépett a terembe.

A kétember mélyen meghajolt s úgy üdvözölte az unghi főispánt.

— Maguk ismernek engemet? — kérdezte Bercsényi Miklós.

— Hogyne, — felelte Pap Mihály. — Bercsényi Miklós gróf ur öméltóságához van szerencsénk.

Lent a várudvaron kürtzó harsant föl s lódobogás hangzott.

— Miféle kuruc sereg küldte kigyelmeleket?

— Az, amelyiket Esze Tamás és Szalontay János toborzott a magyar szabadság védelmére. Itt az igazoló levél.

Bercsényi átvette és elolvasta a követek igazoló levelét, amelyeknek aláírói közt ismerős név is találkozott.

De még mielőtt szólhatott volna, ismét megnyílt a szárnyas ajtó s maga Rákóczi Ferenc lépett be, vadászöltözetben.

A fejedelem egyenest a beszélgető csoporthoz sietett.

Pap Mihály uram Munkácsról ismerte a fejedelmet, hiszen ő is a vár védői között volt Zrínyi Pona hősi ellenálása idején s azóta is elégszer látta színről-színre, amikor délceg ifjuember korában,

már mint fiatal házas, Sarolta hercegnővel Munkácson időzött.

Az öreg kuruc most úgy érezte, hogy maga a mennybéli angyal jelent meg e ötte.

Szeme könnybe lábadt, leborult Rákóczi elé s térdeit átölelve zokogott.

Bige László is odatérdepelt az öregember mellé.

Rákóczi is mindjárt megismerte a vén kurucot s most lehajolt hozzá s szeretetteljes szavak kíséretében talpraállította.

— Csak az Isten előtt térdepeljen kigyelmed, Mihály bácsi, — mondta neki kedves feddésel.

— Ugy vária a nép fenségedet, mint az Isten fiát, — felelte könnyeit törölgetve az aggastyán.

— Nagy ok lehet, amiért fölkerestek, — mondotta Rákóczi Ferenc.

— Bizony nagy felséges uram, — válaszolta Papp Mihály. — Hogy nem a magunk kedvére jöttünk, azt már igazoltuk Bercsényi gróf ur öméltósága előtt. Hanem van nekünk egy másik leveünk is Kegyeskedjék egy batát hozatni, felség.

No, a balta csakhamar ott volt az öreg kezében.

Az öreg a márványköre tette bunkósbotjának a fejét s rácsapott a balta fokával.

A bunkó szétnyílt s hasadékból egy irat hullott a kőpadlóra.

— A kuruc kapitányok küldik, felség, — méltóztassék csak elolvasni, — mondotta Pap Mihály, míg

Bige fölvette s a fejedelemnek nyújtotta az iratot.

A bocskoros erdei hadsereg vezérei egyszerű, megható szavakban kérték ebben az írásban Rákóczi fejedelmet, hogy lengyelországi bujdosásából térjen haza s álljon a nép élére, amelynek immár csak egy eszköze, reménye és hite maradt, a fegyver. Köröskörül megindult és dul a háboru, itt az alkamas pillanat, hogy a magyar nemzet is széttörje bilincseit s a nép megszabaduljon az idegenek által rákényszerített retentő terhektől: jöjjön tehát Rákóczi s az egész ország követni fogja.

A fejedelem átnyújtotta az iratot Bercsényinek, aztán így szólt a követekhez:

— Mi Bercsényi Miklós barátunkkal már régebben elhatároztuk, hogy felkötjük a kardot házánk s a magyar nép védelmére.

A követek szeme fölragyogott.

— Hogy azonban a támadás sikeres lehessen s ne járjunk úgy, mint mostohaatyám, Thököli Imre fejedelem, aki egyedül a hanyatló török hataomra támaszkodott: hatalmas keresztény királyok szövetségét is kerestük s nem hiába. A nagy francia király, aki jelenleg háborut visel a császár ellen, hathatós támogatást ígért nekünk emberben, pénzben és fegyverben. Ezt kell tehát előbb dölöre vinni, mielőtt a zászlót kibontjuk.

A követek némán hallgatták a fejedelem nyilatkozatát, — azt szerették volna, ha az egész otttoni had hallhatta volna.

— De hiszen, nagy szükség van arra is, — folytatta a fejedelem,

— hogy az otthoni viszonyokról értesüljünk. Kigyelmelek bizonyosan nevezetes hírekkel szolgálhatnak nekünk e tekintetben. Maradjanak tehát pár napig itt, Brzezánban, pihenjék ki magukat s ezalatt mindent alaposan megtárgyalhatunk.

Aztán kedvesen tette hozzá:

— A várnagy el fogja szállásolni magukat, Mihály bácsi s délután majd összeülünk. Addig mi is meghányjuk-vetjük a dolgokat Bercsényi barátommal.

A követek tisztességgel elköszöntek, Rákóczi meg intézkedett, hogy vendégei semmiben se szenvedjenek hiányt.

FÜSTBEMENT REMÉNYEK

Hanem ez a nap — éppen március idusa volt, — a váratlan vendégek napja volt.

Alig távoztak el Pap Mihályék, újabb utas érkezését jelentették: az is a fejedelem elé kívánczított.

— Azt mondja, tiszt és francia ember, a felség régi ismerőse, — jelentette a lengyel komornyik.

— Menj Ádám, nézd meg, miféle szerzet, — utasította apródját a fejedelem.

Ádám elment s mindjárt a franciával tért vissza, aki a terembe lépve, boldogan kiáltotta:

— Végre megtaláltam, felség! Jövök, hogy fölajánljam kardomat fenségednek!

(Folytatjuk)

KERESKEDŐK és IPAROSOK ISMERETTÁRA

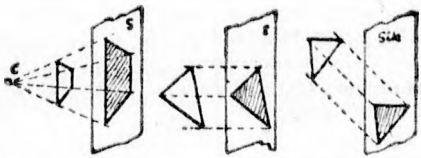
Ipartörvény - Mestervizsgák - Jogismeret - Kereskedelmi jog - Munkásbiztosítás - Bankügyletek - Számtan - Könyvelés - Levelezés - Kalkuláció - Üzemtan
Háromszázötven fejezetben minden tudnivaló

III közlemény

Hetedik rész Ábrázoló mértan (DEKRIPTIVNA GEOMETRIA)

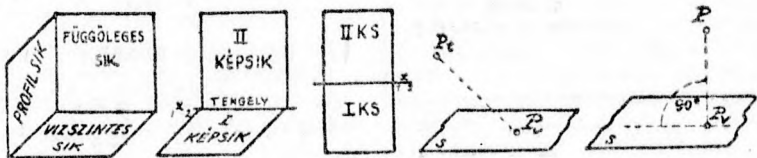
Közl: VÁRADY KÁLMÁN

A vetítés tehát háromféle: központi (centralno projekcionje); merőleges (ortogonalno ili pravouglo); ferde (kosouglo).

A mi módszerünk a merőleges rendszer vagyis az orthogonális projekció (ortogonalno ili pravouglo projekcionje)

Miután a testnek három kiterjedése van: hosszúsága (dužina), szélessége (širina) és magassága (visina), e három méret feltüntetésére három különféle síkot alkalmazunk e térbeli kiterjedések felfogására 1. függőleges sík (vertikalnica), ez a második képsík jelzése: II. K. S. 2. vízszintes sík (horizontalnica), ez az első képsík jelzése: I. K. S. 3. a harmadik képsík, másként profil sík (profilnica) mondják még metszősíknek vagy vetítő síknek is.

Miután a fősíkok helyzetét ismerjük, rátérünk a vetítésre.

HOGYAN VETITÜNK?

A vetítéshez három dolog szükséges: 1. vetítő sugár (zrak za projekcionje); 2. a tárgy amit vetítünk (predmet); 3. képsík, amely felfogja a vetítést (ravnina).

Az ábrázolás úgy történik, hogy a vetítendő tárgyról (Pt) vetítő sugarakat bocsátunk a síkra (S), ahol az így elképzelt sugarak érik a sík felületét, ott származik a vetítési kép. (slika). (Pv).

Tegyük föl, hogy van egy térbeli pont (tačka u prostoru), s ennek keresem a vetületét a síkon (projekcija na ravnini). Tehát: a pontból vetítősugarat (zrak) bocsátjuk a síkra, ahol a sugár áthatol a síkon, ott lesz az áttörési pont (probodiste) s egyszerűsített a vetületi kép. Ha a vetítő sugár merőlegesen (normalno ili okomito) esik a síkra, úgy merőleges vagy orthogonális vetületet kapunk (ortogonalna projekcija).

SIKOK (ravnine)

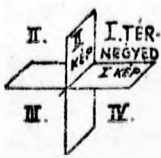
A vízszintes (horizontalnica) sík az első képsík, a függőleges sík (vertikalnica) a második képsík; a harmadik képsík a profil sík (profilnica) vagy metszősík.

Pontok, vonalak, síkok megjelölésénél szigorúan vigyázzunk arra, hogy az első képsíkhöz tartozó pont, vonal jelzése az első képen maradjon és ne jelezzük még szükség esetén sem az első jelzésű pontot a második sík területén és megfordítva. Az első síkhoz tartozó pont jelzése pl. A' B' C'... míg a második síkhoz tartozó az A'' B'' C'' (mondd (A) egy, (B) egy, (C) egy, továbbá (A) kettő, (B) kettő, (C) kettő).

A függőleges és vízszintes sík metsződése (presječnica ravnine) a tengely x (osz). Ha az első és második képsík metszése folytán keletkezik a tengely, akkor azt az x betűhöz írjuk (x2).

A harmadik képsíkot kapcsolhatjuk az első vagy a második képsíkkal, aszerint jelöljük x1 vagy x2-al.

Az ábrázoló mértan négy térfegyed (četiri prostorna kvadranta) ismer. Ezt népszerűen könnyebb megérthetés kedvéért így magyarázhatjuk meg. Egy szobában állok szemközt egy fallal. Ez a szoba, ahol most állok az első térfegyed (kvadrant), az alatta levő pince a második s az alattam levő pince a negyedik térfegyed. Mi az első térfegyedben dolgozunk. De az árnyék szerkesztésnél a II. térfegyed is igénybe vesszük.

(Folytatjuk)

SPORT

Magyar csapat helyett a noviszádi Vojvodina játszik ma Beogradban

Jelentettük, hogy a VNSZ a Románia ellen készülő jugoszláv válogatott edzőtársával magyar csapatot hívott meg mára és holnapra Beogradba. Fábián József, a magyar utánpótlás kapitánya össze is állította már együttesét, nagyrészt a Törekvés és Gamma játékosából, a csapat beográdi útja azonban dr. Gidófalvy Pál miniszteri biztos intézkedésére elmaradt. A budapesti »Nemzeti Sport« szerint ez a letiltás kapcsán az azzal a körülménnyel, hogy az FTC a jugoszláv belügyi és külügyi hatóságoktól még mindig nem kapta meg a beutazási engedélyt Petrovgradra a husvéti mérkőzésekre. Ez a huzavona pedig ellenében áll a zagrebi és temsvári megállapodással, amely szerint magyar csapatok Jugoszlávia bármely területén akadálytalanul vendégszerepelhetnek.

A VNSZ a magyar csapat lemondása ellenére is megtartja mára és holnap-

ra tervezett válogatott edzését. Ma délután a BSK-pályán az A-csapat a noviszádi Vojvodina ellen játszik, holnap délután pedig ugyancsak a BSK-pályán a beográdi alszövetség csapata lesz a B-válogatott ellenfele.

Szimonovics Bosko szövetségi kapitány a két csapatba a következő játékosokat jelölte:

A-csapat: Lovrics — Sztol'kovics. Dubac — Lechner, Dragičević, Maroča, Pozsega — Tirnanić, Valvarevics, Bozsović, Petrović, Vujadinovics, Perlić.

B-csapat: Glazer, Brozović, Suprina, Popescu, Rafarelli, Puksec, Szimonovics, Atanacković, Beda, Rajlić, Matosić, Nikolić.

Mindkét mérkőzést ifjúsági válogatott mérkőzés vezeti be. Helyárak: 10, 20 és 30 dinár.

A mai mérkőzést Vasza Sztefanovics, a holnapit Mika Popovics vezeti.

A szubotícai TTC minden díjat elnyert az asztali-tenisz versenyen

A női egyesben a Reggeli Újság serlegét a szubotícai Tumbász Gizi kapja

A szubotícai Magyar Olvasókönyvtár vasárnap nagy érdeklődés mellett játszották le az asztali tenisz versenyeket, amelyeket az országos bajnok TTC rendezett Szubotica város bajnokságáért. A versenyen, amint az előrelátható volt, a női egyes kivételével, minden díjat a szubotícai TTC játékosai nyertek. A két Harangozó minden versenyszámát megnyerte, Koncz csak két pontot vesztett. A női egyes szintén a TTC-nek jutott, habár az országos bajnok noviszádi Stein Lili volt a favoritja, de a döntőben visszalépett. Így a Reggeli Újság értékes serlege, amit a női egyes bajnokság jutalmazására tűztünk ki, valószínűleg a második helyezett Tumbász Gizinek jut.

A verseny igen szép sportot hozott és egész napon át nagyszámú nézőközönség előtt folyt le. A szubotícai TTC két csapatán kívül a noviszádi Makkabi, az oszijek Gvozdovár, a Szombori AK, a szubotícai Kerestések és az egvári szármakon Zagreből Merksammer (HASK) és Crnics (Ferraria) indultak. A sorozásnál nézeteltérés nem támadt a játékosok, továbbá Kiss, noviszádi szövetségi kapitány és a rendező között. Vita támadt ezenkívül a női egyes lebonyolításánál is a Reggeli Újság által adományozott díszes serleg odaítélésé körül, így a serleg egyelőre a Magyar Olvasókönyvtárban maradt.

A verseny részletes eredményei a következők:

Csapatverseny: TTC I. csapat—Szombori AK 5:0, Szombori AK—TTC II. csapat 5:0, oszijek Gvozdovár—noviszádi Makkabi 5:3, TTC I. csapat—TTC II. csapat 5:0, noviszádi Makkabi—szubotícai Kerestések 5:3, oszijek Gvozdovár—szubotícai Kerestések 5:1, Szombori AK—noviszádi Makkabi 5:2, TTC I. csapat—oszijek Gvozdovár 5:1. A végeredmény: 1. TTC I. csapata, 2. Oszijek Gvozdovár, 3.

Szombori AK.

Férfi egyes, szenior: Merksammer—Koncz 11:21, 21:18, 22:20, 21:18, 21:6. Harangozó I—Harangozó II 21:16, 21:16, 21:17. Harangozó II—Merksammer 19:21, 21:5, 21:11, 21:17. Harangozó I—Merksammer 21:12, 21:15, 21:11. Harangozó II—Koncz 21:16, 21:14, 16:21, 21:15. Végeredmény: 1. Harangozó I, 2. Harangozó II, 3. Merksammer.

Férfi egyes ifjúsági: Reich (Makkabi)—Kovacevics (TTC) 21:18, 21:11. Harangozó II—Alaga (Szombori AK) 21:15, 21:14. Harangozó II—Reich 21:19, 21:12, 21:10. Végeredmény: 1. Harangozó II (TTC), 2. Reich (Makkabi), 3. Alaga.

Férfi páros: Harangozó I, Harangozó II—Merksammer, Crnics 21:11, 22:20, 21:11, Koncz, Benyak II—Fried'ender, Reich (Makkabi) 22:24, 29:27, 22:20. Végeredmény: 1. Harangozó I, Harangozó II, 2. Merksammer, Crnics (HASK, Ferraria), 3. Koncz, Benyak II.

Vegyes páros: Harangozó II, Csovics Ici—Harangozó I, Lichnekert Pusza 21:11, 21:18. Koncz, Stein Lili—Danis, Tumbász Gizi 21:18, 21:17. Danis, Tumbász Gizi—Harangozó I, Lichnekert Pusza 16:21, 21:13, 23:21. Harangozó II, Csovics Ici—Koncz, Stein Lili 21:8, 13:21, 13:21, 21:12, 21:19. Végeredmény: 1. Harangozó II, Csovics Ici, 2. Koncz, Stein Lili, 3. Danis, Tumbász Gizi.

Női egyes: Tumbász Gizi—Csovics Ici 21:15, 21:19. Tumbász Gizinek a döntőben az országos bajnok Stein Lili volt az ellenfele, azonban a noviszádi bajnoknő visszalépett a versenyzéstől.

Jogos szemrehányás

éri majd családja részéről, ha husvétkor nem szerzi be dr. Zemplényi orvosi könyvét, amit lapunkhoz ingyen mellékelünk.

KENEDICH KÁROLY
angol úriszabó

SUBOTICA
Strossmayerova 11.

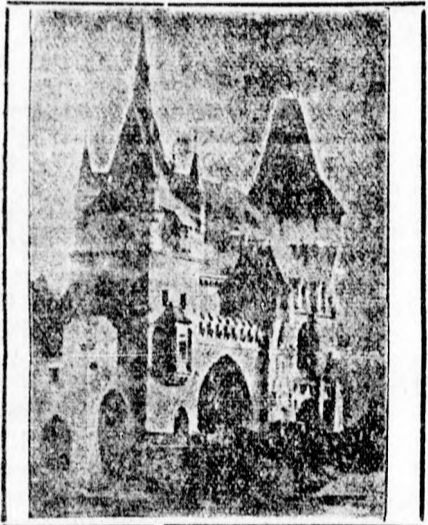
**Félfarú utazás
Budapestre**

**és vissza
úgy a jugoszláv, mint a
magyar vasutakon!**

**INGYENES MAGYAR VIZUM UTA-
ZÁS ELŐTT SZERZENDŐ BE!**

Ajánlatos, hogy a Budapestre utazni kívánók utleveleket az ingyenes vizummal való ellátás céljából mielőbb a beográdi m. kir. követség utlevélhivatalához, vagy a zágreni m. kir. konzulátushoz eljuttassák. Ez alkalommal kezelési díj címen 34 dinár, vásárlásigazolvány fejében 60 dinár és visszaküldési portó küldendő be.

Tartózkodási engedélyt Budapesten ingyenesen adnak ki.

**Kedvezményes beutazás Budapestre
1904. március 20-tól április 7-ig.**

Visszautazás: márc. 30-tól április 17-ig.

**AZ UTAZÁSHOZ JUGOSZLÁV
UTLEVELEK SZÜKSÉGES**

A jugoszláv vasutakon a magyar határig a vasútjegy teljes árát kell megfizetni. A jegyet meg kell őrizni, mert a visszautazás a jeggyel teljesen ingyen eszközölhető. A magyar vasutakon úgy az oda, mint pedig a visszautazás során félfarú jegyet kell váltani. A Mezőgazdasági Kiállítás és a Tenyészállat Vásár 1904. március 30-tól április 7-ig tart. A vásárlás céljaira dinárt kivinni nem lehet. A vásárlásra szánt összegek bármely jugoszláv fe hatalmazott pénztáratnál helyezendők letétbe, s a letétigazolványok alapján azok értéke Budapesten pengőben bocsáttatnak rendelkezésre.

A vásárlásigazolványokat a Vásár ideje alatt a Vásár területén le kell bélyegeztetni. Ily igazolványok 60 dinár és portó beküldése ellenében a Putnik és Waggon Lits utazási, valamint a Fruska Gora turisztikai egyesületi irodák Jugoszláviában levő összes fiókjainál, továbbá Apatinban a Takarékpénztárnál, Doljna Lendavan Balkányi E. ur üzletében, Murszka Szobotán a Prekmurszka Banknál, nemkülönben a zágreni magyar konzulátusnál, a beográdi magyar utlevélhivatalnál, a Magyar Külkereskedelmi Hivatal ki- rendeltségénél Njegosova u. lica 28/a Telefon 26-265 és a Magyar Kereskedelmi megbízottnál kaphatók.

APRÓHIRDETÉSEK

Tizenhárom

próbas háziszér csak egy van: az ezerjő »Növényharmat«, amely be- dörzsölésre használva, kockacukron elszopogatva, szájöblítéshez véve egy- aránt varázslatos hatása. A va ödi »Növényharmat«-ot nemcsak az dícsé- ri, aki eladja, hanem mindig az is aki használja! Ára 14.— dinár. 881

ELADÓ

ÁLLVANYOK pultokkal, minden üz- letnek megfelelő, kedvező áron eladók. Cím a kiadóban. 1717

HÁZ és egy telek Noviszádon, a nemzetközi út mellett eladó. Érdek- lődni: Noviszád, Kiszácska 75. 1726

FA- ÉS SZENKERESKEDÉS a vá- ros központjában betegség miatt el- adó. Letárra szükséges 10.000 dinár. Érdeklődni a kiadóhivatalban. 1728

VENDEGLŐ és kifőzde a beltéren, forgalmas helyen, magános házban el- adó. Azonnal átvehető. Cím a kiadó- ban. 1929

50 DARAB süldő 9 hónapos, átvé- sezt eladó. Muhi János, Orom. 743

KERESLET

VENNEK házat 2-3 lakással 170.000 dinárig. Ajánlatokat: »Sürgős« jellegre a kiadóhivatalba kérek. 1697

BUTORASZTALOS segédet azonnal- ra keresek. Pinter, Noviszád, Trg Knjeginje Zorke 13. 1734

KIFUTÓFIÚ vagy lányt és egy inast azonnal felvesz Kulik szabó, No- viszád, Kralja Alekszandra 3. 1735

KERESSEK jobb cselédet kislány mel- lé. Csak teljesen egészséges, tiszta, komoly jelentkezők. Fizetés 300 d nár, koszt és lakás. Noviszád, Kralja Alek- szandra 3/I. 1730

KIFUTÓFIÚ, lehetőleg kerékpárral, azonnal felvétetik. Cím a kiadóban. 1727

KÜLÖNFÉLE

DR. FILIPON CREME a modern kozmetika remekműve, a legjobb és legkedveltebb zsírtalan nappali krém Apoteka Kuchler, Vršac. 2474

FIAT Wanderer, D.K.W.

Audi-Horch
gépkocsi képviselő
PIRELLI AUTÓGUMI,
autó alkatrészek, felszerelések,
AUGUST KUTALEK, NOVISZÁD,
Kralja Petra II. 64-84. Telefon 31-06

SZEPLŐT, pattanást hámlást, orr- vörösödést és más arctisztatlanságot pár tégely használata után biztosan eltüntethet **DARUVARI** krém minden szaktületben kapható Háromsarkos nagy doboz 15.—, kis doboz 7 50 di- nár Postán küldi: **BLUM** gyógyszer- tár, Szubotica

VÁMCSÖKKENTÉS folytán **EBER- HARDT** ekék mélyen leszállított áron kaphatók **SZENES** vasúzetben. 459

VETŐMAG ELŐJEGYZÉS hatvani XI-es zab, hatvani 129-es sörépa és szegesborsóra már most eszközöl- hető. Pusztá zornaticai gazdaság, B- Topola, postafiók 17. 1469

NEMES GYÜMÖLCSFÁK a legjobb fajokban. A legszebb rózsák minden színben és vadcemete legcésőbban kapható Virág Illés falkolájában, Padej. Kérjen árajánlatot. 1634

LEICA-t is szakembertől vegyen! **Vajda** fotokereskedés, Zselezniczka 42. 1736

Eredeti budweiszi sör kizárólag a **Gambrinus-sörözőben, Noviszád**

Özv. Brankovits Sándorné szül. Gärtner Rozália, úgy a maga, mint gyermekei nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy szeretett leánya, illetve jó testvér, unokatestvér, sógornó, nagynéni és rokon

Brankovits Rózsika

életének 27-ik évében e hó 19-én délelőtt 1/29 óraker hosszu, kínos szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után az Urban el- hunyt.

Drága halottunk földi maradványát e hó 20-án délután 4 óraker beszenteltetjük a gyászházban és onnan kísérik utolsó útjára, a bel- városi róm. kat. temetőbe és ott helyezük örökös nyugóhelyére, a családi sírba tba.

A szentmise-áldozatot e hó 20-án reggel 8 óraker a belvárosi róm. kat. templomban fogjuk az Urnak bemutatni.

EMLEKÉT SZERETETTEL ŐRIZZÜK! — NYUGODJÉK BÉKÉBEN!
Sztáribecse, 1904 március 19.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

RÁDIÓSOKNAK

GIF szalmiák-**ELEM**
mentes
nélkülözhetetlen,

- korlátlan a raktározó képessége,
- csodálatos a regenerálódása,
- óriási a teljesítménye,

Használataon kívül nincs önjogaszatása!
Szabadalom bejelentve

„KONTAKT” elektrotechnika tvornica
ZÁGREB, Rádnieska ceszta broj 55.
BEOGRÁD, Zadarszka br. 2.

URANIA MOZI, Noviszád

Ma utoljára: Jókai Mór regénye filmen

Aranycember

Gaál Béla rendezése
Főszereplők:
**Kiss Ferenc, Egy Mária,
Uray Tivadár, Csontos Gyula,
Készleányi Kálmán**

Ne mulassa el megtekinteni a magyar filmvártas e remekét!

Jegyek elővételben kaphatók. Tel 40-31

**A SZUBOTICAI ATLÉTIKAI
VERSENY EREDMÉNYEI**

Vasárnap rendezte meg a SzLAK az első mezei futóversenyt Szubotican. A versenyen a SzLAK ös- szes atlétái résztvettek. A szuboti- cai atlétákon meglátszott az ed- zésihiány és az egyes versenyszá- mokban a szokottnál gyengébb eredményeket értek el. A verseny részletes eredményei a követke- zők:

- 1000 méteres síkfutás ifjúság ré- szére: 1. Kiss (SzLAK), 2. Oszicsék (SzLAK), 3. Dudoglav (SzLAK).
- 1.500 méteres síkfutás, futók és dobók részére: 1. Almási (SzLAK), 2. Nagy (SzLAK), 3. Horvátszki (SzLAK).
- 2.500 méteres síkfutás: 1. Réhm Alfréd (zagrebi HASK), 2. Ivandé- kics (SzLAK), 3. Ifkovics (SzLAK), 4. Benyák (SzLAK).

Rövid sport hírek

Vidékre ajánljuk a Szlovácski első csapata. A petrováci pálya ugyanis víz alatt áll, ezért a Szlovácski nem játszhat otthon. Érdeklődni lehet: Petrovác, 18 te efonszám alatt.

A NAK kerékpáros szakosztálya ma este 8 óraker a klubhelyiségben ülést tart, amelyre kérjük az összes tagok és versenyzők megjelenését. — A vezetőség.

A Szeged FC Zagrebban vendégsze- repel március 27. és 28-án. A Szeged FC a Svájc ellen készülő horvát vá- logatott edzőtársa lesz.

A magyar-svájci válogatott mérkő- zésre az MLSz a következő 3 játéke- vetőt ajánlotta: Helmuth Fink (Frank- furt), Milenko Podubzki (Zagreb) és Constantin Radulescu (Bukarest).

A noviszádi Keramit összes játéko- sal jelenjenek meg ma este 8 óraker a Kott-pályán bajnoki mérkőzésre. — Az intéző.

A bécsi Rapid és Ausztria a követke- ző felállításban vesz részt a husvéti tornán: Raftl — Wagner, Schörg — Gernhardt, Hofstaetter, Skoumal — Fellner, Schors, Binder, Kaburek és Pesser (Rapid), Zöhner — Andritz. Scheszta — Adamek, Mock, Mikolasch — Hetzenberger, Riegler, Stroh, Safarik és Haag (Ausztria).

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kr. Petra II. (Futozki put) 50
Telefon: 21-37, éjjeli 20-58
Felelős kiadó: **Andree Dezső**

A kiadóhivatal munkatársai: **Elizsabet Ferenc**
Preliplata — Előfizetés:
Egy óra . . . . . 28 — dinár
(kihordó útján 30 din.)
Három óra . . . . . 80 — dinár
(kihordó útján 86 din.)
Félévre . . . . . 160 — dinár
(kihordó útján 172 din.)
Zsizi svakodnevno - Megjelentik napon'a
Post. četovno račun — Postacselskizsánia:
Beograd, 59 754. Zagreb, 46.692